

ปริมาณการผลิต การบริโภคและการส่งออก

ปริมาณผลผลิตรวมสัตว์น้ำของไทย

การประมงของไทยแบ่งออกเป็นประมงทะเลและประมงน้ำจืด ผลผลิตประมงรวมในปี พ.ศ.๒๔๕๐ มีปริมาณรวม ๑๖๑,๐๒๔ ตัน แบ่งเป็นปริมาณสัตว์น้ำจืด ๓๐,๔๕๑ ตัน และปริมาณสัตว์น้ำทะเล ๑๓๐,๕๗๓ ตัน ดังนั้นสัตว์น้ำทะเลจึงมีปริมาณร้อยละ ๗๔.๖๓ ต่อผลผลิตรวม สัดส่วนปริมาณสัตว์น้ำทะเลและสัตว์น้ำจืดอยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.๒๕๐๔ ปริมาณสัตว์น้ำทะเลเพิ่มขึ้นจาก ๑๔๖,๔๗๑ ตันในปี พ.ศ.๒๕๐๓ เป็น ๒๓๓,๒๗๕ ตันในปี พ.ศ.๒๕๐๔ ทำให้ปริมาณร้อยละของสัตว์น้ำทะเลต่อผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นจาก ๖๖.๔๗ เป็น ๗๖.๓๓ การที่ปริมาณสัตว์น้ำทะเลสูงขึ้นอย่างมากเป็นผลมาจากความสำเร็จในการทดลองใช้เครื่องมือประมงแบบอวนลากแผ่นตะเฆ่ ซึ่งกองประมงทะเล(กองสำรวจและค้นคว้าในขณะนั้น) กรมประมงได้ดำเนินการทดลองและแก้ไขปรับปรุงจนเป็นผลดีและเป็นที่ยอมรับของชาวประมงทะเลไทย* กอปรกับการขยายการทำประมงในน่านน้ำนอกอาณาเขต ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๐ ปริมาณสัตว์น้ำทะเลได้เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๐๐๔,๐๕๕ ตันในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ คิดเป็นปริมาณร้อยละ ๘๒.๑๗ ของสัตว์น้ำทะเลต่อผลผลิตรวม และเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ ๘๔.๔๑ หรือ ๒,๐๖๗,๕๓๓ ตันในปี พ.ศ.๒๕๒๐ (ตารางที่ ๒) ซึ่งนับเป็นปริมาณสูงสุดเท่าที่เคยจับได้ ปริมาณสัตว์น้ำทะเลจำแนกตามประเภทใหญ่ ๆ ได้เป็น ๘ ชนิด คือ

๑. พวกปลา แบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ

๑.๑ พวกปลาผิวน้ำ ได้แก่ ปลาทู ปลาลัง ปลาอินทรี ปลาคาบลาว ปลาโอ ปลาทูแขก ปลาแซ่ไก่ ปลาสีกุน ปลาภูเลา ปลาหสังเขี้ยว ปลากระตัก ปลากระบอก ปลาจาดะเม็กลำ ปลาจาดะเม็กขาว

๑.๒ พวกปลาน้ำกิน ได้แก่ ปลาใบขนุน ปลาน้ำดอกไม้ ปลาจวด

* วีระวัฒน์ หงสกุล "การบริหารการประมงทะเลของไทย" หนังสือข่าวประมง ๖(มีนาคม ๒๕๒๓) : หน้า ๒๗

ตารางที่ ๒ ผลผลิตสัตว์น้ำของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๖๑

หน่วย : ตัน

พ.ศ.	ปริมาณรวม	ปริมาณสัตว์น้ำจืด	ปริมาณสัตว์น้ำทะเล	ปริมาณร้อยละของสัตว์น้ำทะเลต่อผลผลิตรวม
๒๕๕๐	๑๖๑,๐๒๔	๔๐,๘๕๑	๑๒๐,๑๗๓	๗๔.๖๓
๒๕๕๑	๑๕๕,๘๕๐	๔๔,๔๖๐	๑๕๑,๓๘๐	๗๗.๓๐
๒๕๕๒	๑๕๓,๗๐๐	๔๔,๕๐๐	๑๐๘,๘๐๐	๗๐.๗๕
๒๕๕๓	๑๕๗,๘๐๐	๔๒,๒๐๐	๑๑๕,๖๐๐	๗๓.๒๖
๒๕๕๔	๑๘๗,๐๐๐	๔๖,๐๐๐	๑๔๑,๐๐๐	๗๕.๔๐
๒๕๕๕	๑๕๑,๕๐๐	๕๓,๐๐๐	๑๐๘,๕๐๐	๗๒.๓๒
๒๕๕๖	๒๐๔,๕๐๐	๕๖,๓๐๐	๑๔๘,๒๐๐	๗๒.๔๗
๒๕๕๗	๒๒๕,๘๐๐	๖๓,๕๐๐	๑๖๒,๕๐๐	๗๒.๔๑
๒๕๕๘	๒๑๒,๕๗๐	๖๑,๕๗๐	๑๕๑,๕๐๐	๗๑.๐๕
๒๕๕๙	๒๑๗,๕๖๐	๖๕,๗๒๐	๑๕๒,๒๔๐	๖๙.๘๔
๒๕๖๐	๒๓๔,๕๗๐	๖๓,๖๗๐	๑๗๐,๕๐๐	๗๒.๘๖
๒๕๖๑	๑๕๖,๓๐๐	๕๑,๓๐๐	๑๐๕,๐๐๐	๗๓.๕๗
๒๕๖๒	๒๐๔,๗๕๐	๕๗,๐๒๐	๑๔๗,๗๓๐	๗๒.๑๖
๒๕๖๓	๒๑๕,๐๔๕	๗๒,๕๗๕	๑๔๒,๔๗๐	๖๖.๒๗
๒๕๖๔	๓๐๕,๖๐๕	๗๒,๓๓๐	๒๓๓,๒๗๕	๗๖.๓๓
๒๕๖๕	๓๓๕,๗๘๘	๗๐,๐๗๕	๒๖๕,๗๐๕	๗๙.๓๘
๒๕๖๖	๔๑๘,๖๘๕	๙๕,๓๑๑	๓๒๓,๓๗๔	๗๗.๒๔
๒๕๖๗	๕๗๕,๙๘๖	๘๒,๗๙๐	๔๙๓,๑๙๖	๘๕.๖๕
๒๕๖๘	๖๑๕,๑๒๐	๘๕,๖๓๗	๕๒๙,๔๘๓	๘๖.๖๑
๒๕๖๙	๗๒๐,๒๘๒	๘๕,๑๑๗	๖๓๕,๑๖๕	๘๘.๑๘
๒๕๗๐	๘๔๗,๔๔๓	๘๕,๒๕๕	๗๖๒,๑๘๘	๘๙.๙๔

ตารางที่ ๒ (ต่อ) ผลผลิตสัตว์น้ำของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๖๑

หน่วย : ตัน

พ.ศ.	ปริมาณรวม	ปริมาณสัตว์น้ำจืด	ปริมาณสัตว์น้ำทะเล	ปริมาณร้อยละของสัตว์น้ำ ต่อผลผลิตรวม
๒๕๑๑	๑,๐๘๙,๓๐๓	๘๕,๒๔๕	๑,๐๐๔,๐๕๘	๙๒.๑๗
๒๕๑๒	๑,๒๓๐,๐๓๔	๙๐,๔๓๙	๑,๑๓๙,๕๙๕	๙๒.๘๘
๒๕๑๓	๑,๔๔๘,๔๐๔	๑๑๒,๗๐๔	๑,๓๓๕,๖๙๐	๙๒.๒๒
๒๕๑๔	๑,๕๘๗,๐๗๗	๑๑๖,๗๘๘	๑,๔๗๐,๒๘๙	๙๒.๖๔
๒๕๑๕	๑,๖๗๙,๕๔๐	๑๓๑,๓๘๓	๑,๕๔๘,๑๕๗	๙๒.๑๘
๒๕๑๖	๑,๖๗๘,๙๐๑	๑๔๐,๘๘๕	๑,๕๓๘,๐๑๖	๙๑.๖๑
๒๕๑๗	๑,๕๑๐,๘๖๖	๑๕๘,๘๗๖	๑,๓๕๑,๙๙๐	๘๙.๔๘
๒๕๑๘	๑,๕๕๕,๓๐๐	๑๖๐,๖๙๒	๑,๓๙๔,๖๐๘	๘๙.๖๗
๒๕๑๙	๑,๖๙๙,๐๘๖	๑๘๗,๒๙๕	๑,๕๑๑,๗๙๑	๘๙.๓๓
๒๕๒๐	๒,๑๘๙,๙๐๗	๑๒๒,๓๗๔	๒,๐๖๗,๕๓๓	๙๔.๔๑
๒๕๒๑	๒,๐๙๙,๒๘๑	๑๘๑,๔๙๖	๑,๙๑๗,๗๘๕	๙๑.๒๖

ที่มา : งานสถิติ กรมประมง

ปลาทรายแดง ปลาทรายขาว ปลาปากคม ปลาคายเงิน ปลากะพง ปลาฉลาม ปลากระเบน
ปลาลิ้นหมา ปลาเบ็ด เป็นต้น

๒. พวกกุ้ง ได้แก่ กุ้งแชบ๊วย กุ้งกุลาดำ กุ้งกุลาดาย กุ้งเหลือง กุ้งโอคัก
กุ้งอื่น ๆ กุ้งกระดาน กุ้งตักแตน เคย

๓. พวกปู ได้แก่ ปูม้า ปูทะเล ปูอื่น ๆ

๔. พวกหมึก ได้แก่ หมึกกล้วย หมึกกระดอง หมึกสาย

๕. พวกหอย ได้แก่ หอยแครง หอยแมลงภู่ หอยนางรม หอยกะพง หอยลาย
หอยอื่น ๆ

๖. สัตว์อื่น ๆ ได้แก่ แมงกะพรุน ไข่เต่าทะเล สุนัขทะเล ปลิงทะเล

ตารางที่ ๓ ปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับได้จำแนกตามชนิด ปี พ. ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๑

ปริมาณ : ตัน

ชนิดสัตว์น้ำ	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑
ปลาหู	๑๑๑,๔๘๓	๓๘,๐๖๔	๘๘,๓๕๓	๔๐,๖๘๓	๖๘,๘๓๑	๕๓,๓๓๑	๓๑,๒๐๔	๔๕,๒๓๑
ปลาลัง	๓๓,๕๘๕	๔๑,๑๒๖	๕๑,๓๖๖	๒๐,๓๕๔	๒๒,๘๓๒	๒๕,๘๘๕	๓๓,๓๓๑	๓๓,๐๐๕
ปลานิล	๕,๕๐๒	๑๐,๕๔๐	๑๓,๐๕๒	๔,๕๘๔	๓,๓๓๐	๔,๓๐๕	๔,๘๑๖	๓,๓๘๒
ปลากระเบน	๑๑,๑๖๔	๑๐,๑๕๕	๑๐,๖๔๑	๕,๑๐๘	๘,๓๘๕	๖,๓๓๔	๓,๓๘๒	๕,๘๕๓
ปลาเบญจพรรณ	๒๘๖,๐๓๘	๓๑๖,๒๓๔	๒๘๒,๖๖๕	๓๔๖,๑๑๔	๓๔๓,๒๕๐	๔๕๕,๖๕๐	๖๖๐,๑๕๒	๕๓๒,๑๔๕
ปลาเป็ด	๖๕๕,๓๒๕	๓๑๕,๐๕๑	๘๐๔,๔๓๘	๖๕๐,๒๓๐	๖๓๔,๕๓๑	๖๒๐,๖๕๖	๘๓๖,๖๕๓	๘๓๓,๕๒๑
กุ้ง	๖๓,๖๑๔	๖๖,๘๘๓	๓๓,๕๒๕	๘๐,๐๕๓	๘๓,๐๓๕	๘๘,๖๓๒	๑๑๘,๕๕๓	๑๒๓,๔๐๔
กั้ง	๓,๖๖๕	๓,๓๑๘	๕,๒๕๔	๑,๕๕๘	๑,๖๕๕	๑,๕๓๕	๒,๓๕๘	๒,๕๘๓
เคย	๑๔,๐๑๕	๑๕,๑๒๕	๒๑,๐๔๑	๑๑,๓๕๕	๑๘,๐๔๘	๒๒,๒๒๕	๑๘,๕๖๖	๑๕,๓๓๓
ปู	๔๑,๘๖๔	๕๖,๓๕๑	๓๓,๔๔๐	๒๘,๐๒๓	๒๓,๖๓๕	๒๖,๐๑๔	๒๓,๖๓๘	๓๑,๐๕๓
หอย	๑๘๑,๐๑๕	๑๖๑,๖๑๓	๕๔,๕๖๕	๕๒,๑๑๒	๑๐๘,๔๔๑	๑๖๘,๕๖๒	๑๔๘,๔๘๕	๑๑๑,๖๓๓
ปลาหมึก	๕๐,๖๕๓	๖๕,๒๕๐	๘๑,๔๐๕	๖๔,๖๒๕	๖๔,๘๒๕	๖๓,๕๕๒	๕๓,๖๕๔	๕๓,๖๕๔
สาหร่ายทะเล	๑๕๔	๒๒๓	๑๑๘	๒๕	๑๔๘	๖๐๘	๑,๔๑๕	๑,๒๕๕
ปลิงทะเล	๑๕๘	๕๖	๑๖๑	๓๕	๑๕๐	๑๕	๑๓	๒๒๖
แมงกระพุน	-	-	-	๒,๓๕๓	๔,๓๖๕	๒๒,๓๓๘	๕๒,๔๓๕	๖๒,๖๐๐
ไขเคาะทะเล	-	-	-	(๑๕๖,๒๐๐)	(๓๕,๐๓๖)	(๒๓๕,๑๔๘)	(๘๓,๓๖๓)	(๓๖,๑๖๔)
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	๓๑
รวม	๑,๔๓๐,๒๘๕	๑,๕๔๘,๑๕๓	๑,๕๓๘,๐๑๖	๑,๓๕๑,๕๕๐	๑,๓๕๔,๖๐๘	๑,๕๕๑,๓๕๒	๒,๐๖๓,๕๓๓	๑,๕๕๓,๓๘๕

ผลผลิตสัตว์น้ำจำพวกปลาโดยส่วนรวมแล้วมีปริมาณที่สูงขึ้นแต่ไม่มากนัก จาก ปริมาณรวม(ยกเว้นปลาเบ็ด) ๔๕๕,๘๒๐ ตันในปี ๒๕๑๔ เป็น ๖๖๔,๒๐๐ ตันในปี ๒๕๒๑ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลผลิตสัตว์น้ำทะเลทั้งหมดที่จับได้ของแต่ละปีแล้ว อัตราเฉลี่ย ของปริมาณปลาทั้งหมด(ยกเว้นปลาเบ็ด)ตกอยู่ในอัตราร้อยละ ๓๒.๑๓ โดยที่ปี ๒๕๑๔ พวก ปลามีปริมาณเป็นอัตราร้อยละ ๓๑.๐๐ และเพิ่มเป็นร้อยละ ๓๓.๘๓ ในปี ๒๕๒๑ (ตาราง ที่ ๔) แสดงว่าสัดส่วนเพิ่มขึ้นน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากพิจารณาแยกแต่ละชนิด แล้ว ปลาหู - ลิง ซึ่งมีความสำคัญในการบริโภคกลับมีแนวโน้มที่ลดลงโดยลำดับ โดยลดลง เหลือเพียงร้อยละ ๔๐.๖๑ ของปริมาณที่เคยจับได้ในปี ๒๕๑๔ ส่วนปลาเบ็ดซึ่งเป็นผลผลิตที่ ไม่ได้ใช้เพื่อการบริโภคแก่นำไปแปรรูปเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ยหรือปลาน้ำจืด กลับมีแนวโน้ม ที่เพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๒๑ มีปริมาณการจับมากขึ้นจากในปี ๒๕๑๔ ถึงเกือบ ๒ แสนตันเป็น ปริมาณ ๔๔๗,๘๒๑ ตันหรือร้อยละ ๔๓.๒๔ ของปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำทะเลทั้งหมด(ตาราง ที่ ๓) สำหรับกุ้งทะเลซึ่งเป็นสัตว์น้ำที่มีมูลค่าส่งออกสูงกว่าสัตว์น้ำประเภทอื่น ๆ นั้น เป็นที่ น่ายืนยันว่ามีแนวโน้มการจับเพิ่มสูงขึ้นตลอดมา และเมื่อเทียบอัตราส่วนต่อผลผลิตทะเลรวม แล้วก็มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน โดยในปี ๒๕๑๔ ปริมาณกุ้งทะเลมีจำนวน ๖๗,๖๑๔ ตัน

ตารางที่ ๔ ปริมาณปลาทั้งหมด(ยกเว้นปลาเบ็ด) ต่อผลผลิตรวม

ปริมาณ : พันตัน

	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑
ปลาทั้งหมด (ยกเว้นปลาเบ็ด)	๔๕๕	๔๕๖	๔๖๐	๔๒๐	๔๕๑	๕๓๖	๗๒๖	๖๖๔
ผลผลิตรวม	๑,๔๗๐	๑,๕๔๘	๑,๕๓๘	๑,๓๕๑	๑,๓๘๔	๑,๕๕๑	๒,๐๖๗	๑,๕๕๗
อัตราร้อยละ	๓๑.๐๐	๒๙.๕๖	๒๙.๘๑	๓๑.๑๔	๓๒.๓๖	๓๔.๕๕	๓๕.๖๔	๓๓.๘๓

ที่มา : คำนวณจากข้อมูลในตารางที่ ๓

คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๐ และเพิ่มเป็น ๑๒๗,๔๐๔ ตันจากปริมาณผลผลิตรวม ๑,๕๕๗,๗๕๕ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๑ ในปี ๒๕๒๑ (ตารางที่ ๕) กุ้งมีปริมาณจับเพิ่มขึ้นมากได้แก่ กุ้งแชบ๊วย ซึ่งจับได้ ๑๑,๔๒๘ ตันในปี ๒๕๒๐ และเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐,๘๕๔ ตันในปี ๒๕๒๑ นอกจากนี้ก็มี กุ้งเหลือง กุ้งกุลาค่า

ตารางที่ ๕ ปริมาณกุ้งทะเลต่อผลผลิตรวม

ปริมาณ : พันตัน

	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑
กุ้งทะเล	๖๗	๖๖	๗๗	๘๐	๘๗	๘๘	๑๑๘	๑๒๗
ผลผลิตรวม	๑,๔๗๐	๑,๕๔๘	๑,๕๓๘	๑,๓๕๑	๑,๓๙๔	๑,๕๕๑	๒,๐๖๗	๑,๙๕๗
ร้อยละ	๔.๖๐	๔.๓๒	๕.๐๔	๕.๙๒	๖.๒๔	๕.๗๑	๕.๗๕	๖.๕๑

ที่มา : คำนวณจากข้อมูลในตารางที่ ๓

ปลาหมึกซึ่งเป็นสัตว์น้ำส่งออกที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งก็มีปริมาณการจับเพิ่มสูงขึ้น เป็นลำดับจาก ๕๐,๖๔๗ ตันในปี ๒๕๑๔ เป็น ๖๕,๒๙๐ ตันในปี ๒๕๑๕ และ ๙๓,๖๙๔ ตันในปี ๒๕๒๐ โดยมีปริมาณสูงขึ้นทั้งหมึกกล้วย หมึกกระดองและหมึกสาย สัดส่วนต่อผลผลิตรวมก็เพิ่มขึ้นจากอัตราร้อยละ ๓.๔๔ ในปี ๒๕๑๔ เป็น ๔.๗๕ ในปี ๒๕๒๑ สำหรับปูและหอยมีปริมาณที่ไม่แน่นอนนัก กล่าวคือในบางปีก็มีปริมาณสูงขึ้น และในบางปีก็มีปริมาณลดลงมาก ในปี ๒๕๑๕ ปูมีปริมาณมากขึ้นจากปี ๒๕๑๔ แต่กลับลดต่ำลงมากในปี ๒๕๑๖ และ ๒๕๑๗ และลดต่ำลงเหลือเพียง ๒๓,๖๗๕ ตันในปี ๒๕๑๘ จากนั้นปริมาณกลับเพิ่มขึ้นอีก ส่วนหอยนั้นในปี ๒๕๑๖ และ ๒๕๑๗ ปริมาณลดลงอย่างมากมาจากปี ๒๕๑๕ และกลับกระเตื้องขึ้นในปี ๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙ และมีแนวโน้มที่ลดลงอีกในปี ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ (ตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๖ ปริมาณปลาหมึก ปูและหอยต่อผลผลิตรวม

ปริมาณ : พันตัน

	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑
ผลผลิตรวม	๑,๔๗๐	๑,๕๔๘	๑,๕๓๘	๑,๓๕๑	๑,๓๙๔	๑,๕๕๑	๒,๐๖๗	๑,๙๕๗
ปลาหมึก	๕๐	๖๕	๘๑	๖๔	๖๔	๖๓	๙๓	๙๓
อัตราร้อยละ	๓.๔๔	๔.๒๒	๕.๒๘	๔.๗๕	๔.๖๕	๔.๑๒	๔.๕๓	๔.๗๕
ปู	๔๑	๕๖	๓๓	๒๘	๒๓	๒๖	๒๗	๓๑
อัตราร้อยละ	๒.๘๕	๓.๖๔	๒.๑๗	๒.๐๗	๑.๗๐	๑.๖๘	๑.๓๔	๑.๕๘
หอย	๑๘๑	๑๖๑	๕๔	๕๒	๑๐๘	๑๖๘	๑๔๘	๑๑๑
อัตราร้อยละ	๑๒.๓๑	๑๐.๔๔	๓.๕๔	๓.๘๕	๗.๗๕	๑๐.๘๖	๗.๑๘	๕.๗๐

ที่มา : คำนวณจากข้อมูลในตารางที่ ๓

การบริโภคภายในประเทศ

ทรัพยากรจากสัตว์น้ำมีความสำคัญหลายประการคือ ใช้ในการบริโภคภายในประเทศ ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศและเพื่อเป็นสินค้าส่งออก ในการวางแผนและกำหนดนโยบายการส่งออกผลิตผลเกษตรกรรมประเภทอาหารจึงต้องคำนึงถึงความสำคัญของปริมาณผลิตเพื่อป้องกันปัญหาที่ยากที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ปัญหาการขาดแคลนอาหารภายในประเทศ ปัญหาการครองชีพเนื่องจากผลผลิตไม่เพียงพอจนทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น* ถ้าหากผู้บริโภคมีสัตว์น้ำที่ใช้เพื่อการบริโภคลดลงหรือต้องบริโภคสัตว์น้ำที่มีราคาสูงขึ้นซึ่งทำให้ผู้บริโภคหันไปบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดอื่นซึ่งมีราคาต่ำกว่า ผลสุดท้ายราคาของเนื้อสัตว์อื่นอาจมีการเปลี่ยนแปลงราคาเนื่องจากความต้องการมีมาก ค่าครองชีพของประชากรก็จะต้องเพิ่มสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ฝ่ายวิจัยความต้องการผลิตผลเกษตรกรรม กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ประมาณความต้องการอาหารเพื่อการบริโภคปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔ โดยผลจากการประมาณการนี้มาจากระดับความต้องการจากข้อมูลในอดีต ได้แก่ ข้อมูลภาวะการบริโภคอาหารต่อคนต่อปี (Per capita consumption) ข้อมูลประชากรรายจังหวัด ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ (Per capital income) และค่าความยืดหยุ่นของความต้องการอาหารต่อรายได้ (Income Elasticity of demand for food) โดยไม่ได้คำนึงถึงกำลังการผลิตอาหารแต่ละประเภทว่าจะเพียงพอต่อความต้องการเพียงใดหรือไม่ เป็นเพียงการคาดคะเนจากเหตุการณ์ที่เป็นมาแล้วและจะเป็นต่อไปในอนาคต

โดยการคาดคะเนความต้องการ คำนวณจากสูตร

$$C^t = C_0 Y_0^{-B} Y_t^B$$

โดยที่ C_t = ปริมาณการบริโภคโดยเฉลี่ยต่อคนในปีที่ t (ปีที่ t คือปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔)

C_0 = ปริมาณการบริโภคเฉลี่ยต่อคนในปีฐาน (ปีฐานของครัวเรือนเกษตรกร = ปี ๒๕๒๑)

*กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, การประมาณความต้องการอาหารเพื่อการบริโภคปี ๒๕๒๐-๒๕๒๔ เอกสารเศรษฐกิจการเกษตร ประเภทเศรษฐกิจการตลาดเลขที่ ๒๓ (กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๒๓), หน้า ๑

โดยที่ Y_0 = รายได้เฉลี่ยต่อคนในปีฐาน (ปีฐานของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร = ปี ๒๕๑๕)

Y_t = รายได้เฉลี่ยต่อคนในปีที่ t

จากค่า C_t ที่คำนวณได้ จะนำจำนวนประชากรในปีนั้น ๆ มาคูณ ก็จะทราบความต้องการอาหารประเภทต่าง ๆ ในแต่ละปี

ผลการประมาณการค่ากว่าในปี ๒๕๒๔ ปริมาณความต้องการบริโภคสัตว์น้ำประกอบไปด้วย ปลา จำนวน ๙๕๒,๙๔๔.๙๑๓ ตัน และสัตว์น้ำอื่น ๆ ๔๕,๑๕๐.๔๔๙ ตัน นอกจากนั้น เป็นผลผลิตแปรรูปจากสัตว์น้ำ ได้แก่ น้ำปลา ๑๕๓,๕๕๓.๙๑๕ ตัน กะปิ ๔๑,๔๒๗.๐๕๓ ตัน เมื่อพิจารณาตัวเลขประมาณการของปี ๒๕๒๐ ที่ผ่านมาซึ่งประมาณการบริโภคปลามีจำนวน ๖๖๒,๔๒๒ ตัน เปรียบเทียบกับจำนวนจริงที่จับได้ในปี ๒๕๒๐ ปริมาณปลาทะเลที่จับได้(ยกเว้น ปลาเบึกจำนวน ๔๓๖,๖๔๓ ตัน) มีจำนวน ๙๓๖,๕๒๕ ตัน และปริมาณปลาน้ำจืดมีจำนวน ๑๑๖,๕๔๓ ตัน รวมเป็นปริมาณปลาทั้งสิ้น ๔๕๓,๕๐๔ ตัน ใช้เพื่อการบริโภค ๖๖๒,๔๒๒ ตัน (ตามตัวเลขประมาณการ) ก็จะเหลือปริมาณใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศและเพื่อเป็นสินค้าส่งออกอีกถึง ๑๕๑,๐๘๖ ตัน ส่วนสัตว์น้ำทะเลอื่น ๆ มีจำนวน ๔๕๓,๕๖๕ ตัน รวมกับสัตว์น้ำจืด ๕,๙๕๑ ตัน รวมเป็นสัตว์น้ำอื่น ๆ ทั้งสิ้น ๔๕๙,๕๑๖ ตัน ใช้เพื่อการบริโภคเพียง ๙๑,๒๔๔ ตัน จึงมีปริมาณเหลือเป็นจำนวนมากสำหรับใช้ประโยชน์ด้านอื่นและการส่งออก ในปี ๒๕๒๑ ปริมาณปลาทะเล ๖๖๔,๒๐๐ ตัน(ไม่รวมปลาเบึกจำนวน ๔๔๙,๔๒๑ ตัน) ปลาน้ำจืด ๑๓๔,๔๔๒ ตัน ใช้เพื่อบริโภค ๖๔๕,๕๕๕ ตัน(ตารางที่ ๙) เหลืออีกจำนวน ๑๑๓,๐๔๓ ตัน ซึ่งอาจนำไปแปรรูปหรือส่งออกในรูปแบบแช่แข็ง ส่วนสัตว์

ตารางที่ ๙ ประมาณการบริโภคสัตว์น้ำปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔

ปริมาณ : พันตัน

ประเภท	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔
ปลา	๖๖๒	๖๔๕	๙๐๔	๙๓๐	๙๕๒
สัตว์น้ำอื่น ๆ	๙๑	๙๕	๙๔	๔๑	๔๕
รวม	๗๕๓	๗๖๐	๙๙๘	๙๗๑	๙๙๗

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

น้ำอื่น ๆ ทั้งสัตว์น้ำทะเลและสัตว์น้ำจืดมีปริมาณจับรวม ๔๕๓,๑๗๕ ตัน ซึ่งตามตัวเลขประมาณการมีการบริโภคสัตว์น้ำอื่น ๆ เพียง ๓๕,๑๓๕ ตัน จึงเหลือจำนวนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นอีกมาก การใช้ประโยชน์ สัตว์น้ำเค็มนอกเหนือจากการบริโภคสดแล้วก็มี การแช่เย็นเพื่อการส่งออก ทำอาหารสัตว์และทำปุ๋ย ทำเค็ม นึ่งหรือย่าง ทำกะปิ ทำกุ้งแห้ง ทำปลาป่น ทำน้ำปลา ทำปลากระป๋อง ฯลฯ ในปี ๒๕๒๐ มีการบริโภคสัตว์น้ำ ๓๗๗,๐๓๓ ตัน ซึ่งสูงกว่าตัวเลขประมาณการเล็กน้อย ส่วนปี ๒๕๒๑ มีการบริโภค ๖๔๒,๗๕๖ ตัน ซึ่งแสดงถึงการบริโภคสัตว์น้ำน้อยลง ปริมาณการบริโภคที่ลดลงดังกล่าวเป็นการลดการบริโภคสัตว์น้ำทะเล โดยในปี ๒๕๒๐ มีปริมาณบริโภคสัตว์น้ำเค็ม ๖๕๕,๗๐๖ ตัน และลดลงเหลือ ๕๕๗,๔๔๑ ตันในปี ๒๕๒๑ การที่การบริโภคลดลงเช่นนี้เป็นผลมาจากปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มในปี ๒๕๒๑ ลดลงจากปี ๒๕๒๐ และผลผลิตสัตว์น้ำจืดจำพวกปลาที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลาหู-ดง มีจำนวนลดลงมาก ทำให้ราคาสัตว์น้ำเค็มจำพวกปลาที่ประมูลจำหน่าย ณ สะพานปลากรุงเทพ ในปี ๒๕๒๑ มีราคาสูงขึ้น เช่น ปลาหูขนาดใหญ่เพิ่มจาก ๑๒ บาท/กก. ในปี ๒๕๒๐ เป็น ๑๔ บาท/กก. ในปี ๒๕๒๑

สำหรับสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ เช่น กุ้งทะเล ซึ่งจับได้สูงขึ้นแต่ก็มีอุปสงค์ทางด้านการส่งออกมากทำให้ราคาพุ่งภายในประเทศสูงขึ้น การบริโภคจึงลดน้อยลง ในขณะที่มีการเพาะเลี้ยงกุ้งน้ำจืดมากขึ้นประชาชนจึงหันไปบริโภคกุ้งน้ำจืดแทน ส่วนปูมีจำนวนจับเพิ่มขึ้นและราคาก็ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักปริมาณการบริโภคจึงสูงขึ้น สำหรับปลาหมึกมีปริมาณการจับที่ไม่เพิ่มขึ้นในขณะที่มีความต้องการในด้านการส่งออกเพิ่มมากขึ้นเพราะมีราคาดีและเป็นที่นิยมของต่างประเทศ จึงทำให้ราคาในประเทศสูงขึ้นมากจาก ๕ บาท/กก. ในปี ๒๕๒๐ เป็น ๑๓ บาท/กก. ในปี ๒๕๒๑ ปริมาณการบริโภคจึงลดลงอย่างมากจาก ๒๗,๕๖๒ ตันในปี ๒๕๒๐ เหลือเพียง ๕,๑๕๔ ตัน ในปี ๒๕๒๑ เช่นเดียวกับหอยซึ่งมีปริมาณจับลดลง จากตารางที่ ๓.๑ จะเห็นว่าในขณะที่การบริโภคสัตว์น้ำเค็มลดลงอันเนื่องมาจากปริมาณการจับน้อยลง ปริมาณการบริโภคสัตว์น้ำจืดกลับเพิ่มขึ้น ดังนั้นการบริโภคภายในประเทศจึงขึ้นกับผลผลิตเป็นสำคัญ ถ้าหากผลผลิตประเภทใดมีมากการบริโภคภายในประเทศก็เพิ่มขึ้นมากตามส่วน ถ้าหากมีน้อยประชาชนก็ลดการบริโภคหรือหันไปบริโภคสัตว์น้ำอื่นแทน

ตารางที่ ๗.๑ ปริมาณการบริโภคสดสัตว์น้ำเปรียบเทียบปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๑

ปริมาณ : ตัน

ประเภท	๒๕๒๑		๒๕๒๐	
	สัตว์น้ำจืด	สัตว์น้ำเค็ม	สัตว์น้ำจืด	สัตว์น้ำเค็ม
ปลา	๗๕,๓๔๘	๓๖๕,๔๗๐	๗๒,๕๕๘	๔๕๕,๘๓๔
กุ้ง	๒,๔๕๐	๖๘,๕๐๕	๒,๓๐๘	๖๕,๘๖๒
กั้ง	-	๒,๔๘๓	-	๒,๖๕๓
ปู	-	๒๘,๗๕๗	-	๒๖,๖๐๓
หอย	-	๗๕,๐๗๓	-	๑๑๖,๗๕๒
ปลาหมึก	-	๕,๑๕๕	-	๒๗,๕๖๒
สัตว์น้ำอื่น ๆ	๓,๑๒๖	-	๒,๕๐๑	-
รวม	๘๔,๕๑๕	๕๕๗,๘๕๑	๗๗,๓๖๗	๖๕๕,๙๐๖

ที่มา : งานสถิติ กรมประมง

ตารางที่ ๘ ราคาสัตว์น้ำเค็มที่ประมูลจำหน่าย ณ สะพานปลากรุงเทพ

ปี ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑

บาท/กก.

รายการ	๒๕๑๘			๒๕๒๐			๒๕๒๑		
	ค่า	สูง	ฐานนิยม	ค่า	สูง	ฐานนิยม	ค่า	สูง	ฐานนิยม
ปลาหู									
ใหญ่	๖.๐๐	๒๒.๕๐	๑๒.๐๐	๖.๕๐	๒๓.๕๐	๑๒.๐๐	๗.๐๐	๒๔.๐๐	๑๘.๐๐
กลาง	๓.๕๐	๑๓.๐๐	๗.๐๐	๔.๐๐	๑๕.๐๐	๗.๐๐	๓.๐๐	๑๕.๐๐	๑๐.๐๐
เล็ก	๑.๕๐	๗.๐๐	๓.๐๐	๑.๕๐	๘.๐๐	๓.๗๕	๑.๕๐	๗.๐๐	๕.๐๐
ปลาลัง									
ใหญ่	๑.๕๐	๑๔.๕๐	๕.๐๐	๑.๒๕	๑๔.๐๐	๕.๐๐	๑.๕๐	๑๔.๐๐	๑๐.๐๐
กลาง	๕๐.๐๐	๑๒๒.๐๐	๕๖.๐๐	๖๕.๐๐	๑๓๒.๐๐	๑๑๑.๕๒	๕๕.๐๐	๑๗๕.๐๐	๑๒๕.๐๐
เล็ก	๑๘.๐๐	๕๖.๐๐	๕๘.๐๐	๒๔.๐๐	๘๕.๐๐	๕๓.๖๗	๒๔.๐๐	๕๕.๐๐	๖๘.๐๐
ปลาหมึก									
ใหญ่	๒.๕๐	๒๕.๐๐	๑๒.๐๐	๓.๐๐	๒๐.๐๐	๕.๐๐	๔.๕๐	๓๓.๐๐	๑๓.๐๐
ปูทะเล									
ปูม้า	๖.๐๐	๓๑.๐๐	๑๔.๐๐	๖.๕๐	๓๔.๐๐	๑๗.๐๐	๗.๕๐	๓๘.๐๐	๑๘.๐๐
	๒.๕๐	๑๕.๐๐	๘.๐๐	๓.๐๐	๑๕.๐๐	๑๐.๐๐	๓.๐๐	๑๖.๐๐	๑๒.๐๐

ที่มา : องค์การสะพานปลา

หมายเหตุ ฐานนิยมหมายถึงราคาซื้อขายกันเป็นส่วนใหญ่ของวันนั้น

เมื่อมองถึงการใช้จ่ายประโยชน์ของสัตว์น้ำที่ผ่านมานในอดีต ถึงแม้ว่าปริมาณสัตว์น้ำจะมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น แต่ผลผลิตที่เพิ่มเป็นจำพวกที่มีได้ใช้ในการบริโภคโดยตรง เช่น ปริมาณปลาเบ็ดที่เพิ่มขึ้นทุกปีเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการใช้จ่ายประโยชน์จากสัตว์น้ำที่จับได้ เช่น ในปี ๒๕๑๐ สัตว์น้ำที่ใช่เป็นอาหารมีปริมาณร้อยละ ๗๓.๘๑ ของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด และใช้ในการเลี้ยงสัตว์เพียงร้อยละ ๑๖.๑๒ แนวโน้มในการใช้เป็นอาหารได้เริ่มลดลงเป็นลำดับจนถึงปี ๒๕๒๐ เหลือเพียงร้อยละ ๕๒.๕๕ ในขณะที่เกี่ยวกับการใช้สัตว์น้ำที่จับได้เพื่อเป็นอาหารสัตว์กลับเพิ่มขึ้นจนถึงร้อยละ ๔๑.๔๓ ในปี ๒๕๒๐ อย่างไรก็ตามการลดปริมาณการบริโภคอาหารจำพวกปลาโดยเฉพาะปลาหู-สังลงไม่ได้ทำให้ปริมาณการบริโภคสัตว์น้ำที่มีความสำคัญในการส่งออกจำพวกกุ้ง หอย ปู เพิ่มขึ้น เนื่องจากว่าอาหารคังกล่าวมีค่าความเย็นหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้สูงกว่าอาหารชนิดอื่น ๆ^๑

ตารางที่ ๕ การใช้จ่ายประโยชน์จากสัตว์น้ำ (๒๕๑๐ - ๒๕๒๐)

ปริมาณ : ตัน

ปี	ปริมาณสัตว์น้ำทั้งสิ้น		ใช้เป็นอาหาร		ใช้เลี้ยงสัตว์	
	ตัน	%	สัตว์น้ำทะเล (%)	สัตว์น้ำจืด (%)	สัตว์น้ำทะเล (%)	สัตว์น้ำจืด (%)
๒๕๑๐	๘๘๗,๘๘๓	๑๐๐	๗๓.๘๑	๕.๕๘	๑๖.๑๒	๐.๐๔
๒๕๑๑	๑,๐๘๔,๓๐๓	๑๐๐	๗๗.๒๕	๗.๘๑	๑๔.๕๑	๐.๐๓
๒๕๑๒	๑,๒๗๖,๐๓๘	๑๐๐	๖๓.๕๐	๑๑.๓๕	๒๕.๑๒	๐.๐๓
๒๕๑๓	๑,๘๘๘,๘๐๘	๑๐๐	๖๕.๗๕	๗.๗๖	๒๒.๘๓	๐.๐๒
๒๕๑๔	๑,๕๘๗,๐๗๗	๑๐๐	๗๒.๘๒	๗.๒๗	๒๐.๒๑	๐.๑๐
๒๕๑๕	๑,๖๗๕,๕๕๐	๑๐๐	๗๐.๓๗	๗.๘๑	๒๑.๘๐	๐.๐๒
๒๕๑๖	๑,๖๗๕,๕๐๑	๑๐๐	๕๖.๘๕	๘.๓๕	๓๘.๗๕	๐.๐๑

ตารางที่ ๕ (ต่อ) การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำ (๒๕๑๐ - ๒๕๒๐)

ปริมาณ : ตัน

ปี	ปริมาณสัตว์น้ำทั้งสิ้น		ใช้เป็นอาหาร		ใช้เลี้ยงสัตว์	
	ตัน	%	สัตว์น้ำทะเล (%)	สัตว์น้ำจืด (%)	สัตว์น้ำทะเล (%)	สัตว์น้ำจืด (%)
๒๕๑๓	๑,๕๑๐,๕๖๖	๑๐๐	๕๒.๑๑	๑๐.๕๒	๓๗.๓๖	๐.๐๑
๒๕๑๔	๑,๕๕๕,๓๐๐	๑๐๐	๕๒.๑๖	๑๐.๓๒	๓๗.๕๑	๐.๐๑
๒๕๑๕	๑,๖๔๔,๐๔๖	๑๐๐	๕๔.๔๔	๔.๖๕	๓๒.๔๓	๐.๐๓
๒๕๒๐	๒,๑๔๔,๕๐๗	๑๐๐	๕๒.๔๔	๕.๕๔	๔๑.๔๓	๐.๐๔

ที่มา : สมหญิง เจริญไครรัตน์ การควบคุมจำนวนเรืออวนลากในประเทศไทย งานเศรษฐกิจการประมงและแผนงาน, กรมประมง. เอกสารฉบับที่ ๒/๒๕๒๓ ตารางที่ ๒ หน้า ๒๐

ปัญหาสำคัญที่มีผลต่อปริมาณสัตว์น้ำทะเล

ก. การประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)

หรือเรียกโดยย่อว่า EEZ เป็นผลมาจากการประชุมสหประชาชาติระหว่างเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม ๒๕๒๐ ที่กรุงนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ว่าด้วยกฎหมายทะเล ประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับฝั่งทะเลจะขยายเขตน่านน้ำออกไปเป็น ๒๐๐ ไมล์ทะเล โดยอ้างสิทธิว่าเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ในเดือนธันวาคม ๒๕๒๐ ได้มีประเทศต่าง ๆ เกือบ ๕๐ ประเทศที่ขยายเขตน่านน้ำเป็น ๒๐๐ ไมล์ ในการนี้จะมีผลทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียปริมาณการผลิตลง เนื่องจากในปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ทั้งหมดในแต่ละปีนั้นครึ่งหนึ่งมาจากอ่าวไทย อีกหนึ่งในสามมาจากทะเลจีนใต้และส่วนที่เหลือมาจากทะเลอันดามัน นักวิชาการได้ประเมินว่าการที่ประเทศเพื่อนบ้านของไทยประกาศขยายเขตน่านน้ำจะส่งผลให้ผลผลิตการประมงของไทยลดลงประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ - ๖๖๐,๐๐๐ ตัน ซึ่งเป็นปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้จากบริเวณนอกฝั่งประเทศกัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย พม่า อินโดนีเซีย และบังกลาเทศ

รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการประกาศน่านน้ำเศรษฐกิจดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้ติดต่อขอให้

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ F.A.O. ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญเดินทางมาทำการศึกษาดังผลกระทบดังกล่าวในประเทศไทย ซึ่งคณะผู้เชี่ยวชาญได้เดินทางมาศึกษาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขพอสรูปได้ดังนี้

๑. มาตรการรีบด่วน

๑.๑ การห้ามการต่อเรืออวนลากใหม่ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาอันเกิดจากการที่กองเรือประมงไทยแพร่ออกไปรุกล้ำน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้านซึ่งประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

๑.๒ การเจรจาตกลงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขอสิทธิทำการประมงในเขตน่านน้ำเศรษฐกิจจำเพาะ การเจรจาดังกล่าวตกลงในรูปของสัญญาระหว่างประเทศและ/หรือการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เป็นการแลกเปลี่ยน

๑.๓ การจัดตั้งคณะกรรมการระดับกระทรวงเพื่อแนะนำนโยบายทางการประมง โดยคำนึงเกี่ยวกับมาตรการและเป็นผู้ประสานงานในกรณีที่บางกระทรวงมีความเห็นขัดแย้งกัน ตลอดจนในเรื่องการเจรจาตกลงกับต่างประเทศ

๑.๔ การปรับปรุงกฎหมายและองค์กรทางการประมง เนื่องจากกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการประมงได้ประกาศใช้มาก่อนการขยายตัวของ การประมงในทศวรรษหลัง

พ.ศ. ๒๕๐๐ และ ๒๕๑๐

๒. มาตรการระยะกลางและระยะยาว

๒.๑ มาตรการควบคุมกองเรือประมง เนื่องจาก การที่เรือประมงออกไปจับปลาออกน่านน้ำไทยได้น้อยลงทำให้เรือประมงเพิ่มกำลังแรงทำการประมงในน่านน้ำมากขึ้น เป็นผลให้ทรัพยากรเสื่อมโทรมเร็วขึ้นจึงควรวางมาตรการต่าง ๆ เช่น ลดจำนวนเรือประมง เพิ่มกำหนดเวลาจอดท่าระหว่างเที่ยว ฯลฯ

๒.๒ การเพิ่มผลผลิตจากทรัพยากรส่วนอื่นที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน

ข. ปัญหาการขึ้นราคาน้ำมัน

เป็นที่ทราบกันดีอยู่ว่ากลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมันได้พยายามแสวงหาเงินตราต่างประเทศโดยการขึ้นราคาน้ำมันซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ภายในประเทศของตนและเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันของชาวโลก ผลของการขึ้นราคาน้ำมันได้สร้างความปั่นป่วนให้กับทุกประเทศที่จำเป็นต้องใช้น้ำมัน เป็นพลังงานที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ไม่มีแหล่งน้ำมันและ

ตารางที่ ๑๐ ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้สำหรับการประมงปี ๒๕๒๒

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนเรือ (ลำ)	ปริมาณ วัน/ลิตร	ปริมาณ เกือบ/ลิตร
๑	สมุทรสาคร	๖๖๒	๔๘๗,๖๘๓	๑๘,๘๒๘,๒๘๐
๒	สมุทรปราการ	๕๕๐	๔๘๘,๓๐๐	๑๘,๘๒๘,๐๐๐
๓	ชุมพร	๖๕๘	๔๑๒,๘๐๖	๑๒,๓๘๘,๑๘๐
๔	นครศรีธรรมราช	๓,๓๒๘	๒๖๖,๘๐๐	๘,๐๐๘,๐๐๐
๕	สมุทรสงคราม	๗๒๘	๒๖๐,๐๐๐	๗,๘๐๐,๐๐๐
๖	ศรีสะเกษ	๓๑๘	๒๓๗,๗๐๐	๗,๑๓๑,๐๐๐
๗	สุราษฎร์ธานี	๔๘๗	๒๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐
๘	จันทบุรี	๔๘๗	๑๘๑,๕๐๐	๕,๘๘๕,๐๐๐
๙	สงขลา	๘๒๘	๑๘๘,๓๓๓	๘,๓๒๘,๘๘๐
๑๐	ระยอง	๔๕๐	๑๗๑,๓๐๐	๕,๑๓๘,๐๐๐
๑๑	ภูเก็ต	๑๐๘	๑๐๓,๒๘๐	๓,๐๘๘,๗๐๐
๑๒	ระนอง	๑๘๓	๘๖,๘๒๘	๒,๖๐๘,๗๒๐
๑๓	ปัตตานี	๑๕๒	๗๕,๐๐๐	๒,๒๕๐,๐๐๐
๑๔	ตราด	๕๒๓	๔๕,๐๐๐	๑,๓๕๐,๐๐๐
๑๕	เพชรบุรี	๓๓๖	๔๑,๘๗๖	๑,๒๕๘,๒๘๐
๑๖	ประจวบคีรีขันธ์	๕๕๖	๔๑,๒๗๘	๑,๒๓๘,๓๘๐
๑๗	ชลบุรี	๕๐๗	๓๘,๘๒๒	๑,๑๖๘,๖๖๐
๑๘	น่าน	๒๐๖	๒๕,๒๐๐	๗๕๖,๐๐๐
๑๙	สตูล	๒๒๘	๒๕,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐
๒๐	พังงา	๒๐๖	๑๓,๘๒๐	๔๒๐,๖๐๐
๒๑	กระบี่	๓๐๘	๑๓,๒๐๐	๓๘๖,๐๐๐
๒๒	พัทลุง ^๑ /	-	๖,๖๐๐	๑๘๘,๐๐๐
๒๓	นราธิวาส	๓๕๒	๖,๕๘๒	๑๘๗,๘๖๐
			๓,๓๘๘,๕๗๘	๑๐๑,๖๕๗,๒๒๐
๒๔	สุพรรณบุรี ^๒ /	-	๖,๘๐๐	๒๐๘,๐๐๐
๒๕	กรุงเทพฯ ^๓ /	-	-	-

ที่มา : กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. พัทลุงมีเรือขนาดเล็ก ไม่อยู่ในข่ายจดทะเบียน จึงไม่ทราบจำนวน
๒. สุพรรณบุรี น้ำมันใช้เพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด
๓. เรือสังกัด กทม. ไม่มีเจ้าหน้าที่จดทะเบียนที่กรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ไปจดทะเบียนที่ท้องที่ทำการประมง
๔. จำนวนเรือประมงเป็นสถิติปี ๒๕๒๐

เป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เช่นประเทศไทย

สำหรับการประมงซึ่งต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิง เป็นอุปกรณ์สำคัญในการประกอบการ ได้รับผลกระทบกระเทือนจากการที่ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นตลอดระยะเวลา ๔ - ๕ ปีนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการประกาศปรับปรุงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๒^๑

การประมงใช้น้ำมันดีเซลประมาณวันละ ๓.๓ ล้านลิตรหรือประมาณเดือนละ ๑๐๑ ล้านลิตร น้ำมันดีเซลมีราคาสูงขึ้นอีกลิตรละ ๑.๕๕ บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๑.๐๖ ดังนั้นชาวประมงต้องจ่ายค่าน้ำมันเพิ่มขึ้นอีกเดือนละ ๑๕๖ ล้านบาท หรือปีละ ๒,๒๘๒ ล้านบาท ในขณะที่ชาวประมงทั้งประเทศมีรายได้ปีละ ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท โดยเป็นรายได้จากปลาเบ็ดประมาณ ๕ แสนตัน ราคา ก.ก.ละประมาณ ๑.๒๕ บาท เป็นเงิน ๑,๐๐๐ ล้านบาทเศษ จากกุ้งประมาณ ๑ แสนตัน ราคา ก.ก.ละ ๕๔ บาท เป็นรายได้ ๕,๕๐๐ ล้านบาท และปลาอื่น ๆ อีกราว ๔ แสนตัน ราคา ก.ก.ละ ๗ บาท เป็นรายได้อีกประมาณ ๕,๖๐๐ ล้านบาท รวมแล้วชาวประมงมีรายได้ประมาณปีละ ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนรายจ่ายนั้นเฉพาะค่าน้ำมันตกประมาณร้อยละ ๖๐ ของรายได้ ซึ่งไม่น้อยกว่า ๖,๐๐๐ ล้านบาท นอกนั้นเป็นค่าเชื้อเพลิง อวน และอุปกรณ์อื่น ๆ^๒ นอกจากนี้ราคาของสินค้าสัตว์น้ำไม่ได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นสัดส่วนกับสินค้าอาหารอื่น ๆ เนื่องจากสินค้าสัตว์น้ำมีลักษณะที่เน่าเสียได้ง่าย อานาजारต่อรองราคาจึงมีน้อยกว่าสินค้าอื่น ๆ

ผลจากการขึ้นราคาน้ำมันทำให้ชาวประมงที่มีเรือประมงขนาดกลางและขนาดเล็ก ทั่วประเทศจำนวนประมาณ ๓๓,๐๐๐ ลำประสบภาวะขาดทุน และไม่อาจที่จะดำเนินการประมงต่อไปได้ ชาวประมงพื้นบ้านจำนวนมากจำต้องล้มเลิกอาชีพประมงและหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน ส่วนเรือประมงขนาดใหญ่ซึ่งประกอบกิจการประมงพาณิชย์นั้น ยังสามารถรับราคาน้ำมันที่สูงขึ้นในครั้งนี้ได้ เนื่องจากสามารถจับสัตว์น้ำได้ในปริมาณที่มากกว่าในการออกเรือแต่ละเที่ยว แต่จากการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุน รายได้ต้นทุน และอัตราผลตอบแทนในการลงทุนกิจการอวนลากประเภทต่าง ๆ ส่วนประกอบที่สำคัญของต้นทุนทั้งหมด

^๑ดูภาคผนวก ก.

^๒ไพโรจน์ ไชยพร. ประชาชนกรรมาการสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย.

ได้แก่ค่าใช้จ่ายรายการน้ำมัน^๑ ถึงแม้ว่าทางรัฐบาลจะยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือด้วยการ อนุมัติจัดสรรน้ำมันดีเซลหมุนเร็วจำนวน ๖๐ ล้านลิตรต่อเดือน โดยให้บริษัทน้ำมันจัดส่ง และจำหน่ายโดยตรงแก่ชาวประมงเดือนละ ๒๐ ล้านลิตร และขายผ่านสถานีบริการหรือ คิวแทนขายส่งน้ำมันเดือนละ ๔๐ ล้านลิตรพร้อมทั้งให้การช่วยเหลือด้านการพยุงราคา ปลาเบึก เพื่อช่วยเหลือชาวประมงให้มีรายได้สูงขึ้น การแก้ปัญหาด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ แม้ว่าจะไม่สามารถขจัดปัญหาได้ทั้งหมดเนื่องจากชาวประมงมีความต้องการใช้น้ำมันวันละ ๓.๓ ล้านลิตร หรือเดือนละประมาณ ๑๐๑ ล้านลิตร (ตารางที่ ๑๐) แต่ปริมาณน้ำมันที่จัด สรรรมามีเพียงเดือนละ ๖๐ ล้านลิตรเท่านั้น แต่ก็นับว่าช่วยผ่อนคลายนการขนส่งไปบ้าง อย่างไรก็ตามการขึ้นราคาน้ำมันของกลุ่มประเทศ โอเปกซึ่งมีแนวโน้มที่แน่ชัดว่าจะยังคงขึ้น ราคาน้ำมันต่อไปอย่างแน่นอน จะยังคงส่งผลกระทบต่อกิจการประมงต่อไปในอนาคตซึ่งจะ ทำให้ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำทะเลที่ใช้บริโภคในประเทศลดน้อยลงและกระทบกระเทือนต่อ ปริมาณการส่งออกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ค. ปัญหาทรัพยากรเสื่อมโทรม

โดยเหตุที่เรือประมงอวนลากได้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจับสัตว์น้ำมากโดย เฉพาะอย่างยิ่งสัตว์น้ำหน้าดิน ผลผลิตจากการประมงทะเลมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผลผลิตจาก เรืออวนลาก ชาวประมงได้หันมาใช้อวนลากกันมากขึ้น การขยายตัวของเรืออวนลากเพิ่ม ขึ้นอย่างรวดเร็วจาก ๔๔ ลำในปี ๒๕๐๓ เป็น ๙,๔๖๕ ลำในปี ๒๕๒๐ (ตารางที่ ๑๑) ทำให้ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำทะเลโดยส่วนรวมเพิ่มสูงขึ้นตลอดมา แต่เมื่อจุดประสงค์ประกอบของ ผลผลิตแล้ว ปริมาณที่เพิ่มขึ้นทุกปีนั้น เป็นปลาเบึกเป็นส่วนใหญ่

ในปี ๒๕๒๐ ปลาเบึกมีปริมาณ ๕๙๑,๙๓๐ ตันหรือร้อยละ ๙๕ ของปริมาณปลาหน้าดิน ทั้งหมดซึ่งอาจผลิตปลาเบึกได้ประมาณ ๑๑๔,๓๔๖ ตัน คิดเป็นมูลค่าตามราคาส่งออกประมาณ ๔๐๐ ล้านบาท แต่เมื่อมองผลเสียทางเศรษฐกิจแล้ว ปลาเบึกปริมาณดังกล่าวจะมีลูกปลาที่ ปนอยู่ประมาณ ๑๙๑,๕๑๕ ตันซึ่งอาจเติบโตได้ใน ๑ ปี เป็นปลาจำนวน ๖๔๖,๐๙๖ ตันคิด เป็นมูลค่ากว่า ๓,๓๙๖ ล้านบาท^๒

^๑สมหญิง เจริญโครรัตน์. ภาวะต้นทุน-รายได้ของเรือประมงอวนลากปี ๑๔๑๐. รายงานเศรษฐกิจการประมง ฉบับที่ ๑๐/๒๕๒๒ (กรุงเทพมหานคร:กรมประมง กระทรวง เกษตรและสหกรณ์, ๒๕๒๒), หน้า ๑๔

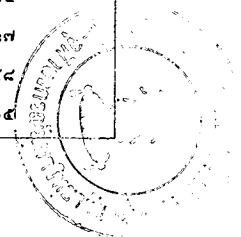
^๒วนันทร, "ผลผลิตประมงไทย ๒๕๒๐"หนังสือชาวประมง ๕ (พฤษภาคม ๒๕๒๒): หน้า ๑๔

ตารางที่ ๑๑ จำนวนเรือประมงอวนลากที่จดทะเบียนการมีไว้ครอบครอง เครื่องมือทำการประมง ๒๕๐๓ - ๒๕๒๐

เครื่องมือ ปี	อวนลากแผ่นตะเข้						อวนลากคู่						อวนลาก คานถ่าง	อวนรุน	รวมเรือประมงปลาหน้าดิน
	๑๔ ม.	๑๔ - ๑๘ ม.	๑๘ - ๒๔ ม.	๒๔ ม.	ไม่ทราบ	รวม	๑๔ ม.	๑๔ - ๑๘ ม.	๑๘ - ๒๔ ม.	๒๔ ม.	ไม่ทราบ	รวม			
๒๕๐๓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๔๔
๒๕๐๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๒๐๑
๒๕๐๕	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๑,๑๐๓
๒๕๐๖	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๒,๓๒๗
๒๕๐๗	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๒,๕๕๗
๒๕๐๘	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๒,๖๐๖
๒๕๐๙	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๒,๘๗๐
๒๕๑๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๓,๒๐๑
๒๕๑๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๓,๓๑๑
๒๕๑๒	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๓,๕๐๓
๒๕๑๓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๓,๕๘๐
๒๕๑๔	๗๘๘	๑,๑๓๑	๔๐๕	๘๓	๕๔	๒,๕๗๒	๗๓	๒๐๑	๒๕๓	๓	๒	๕๒๒	๖๑๔	๖๑๐	๔,๒๑๘
๒๕๑๕	๑,๓๒๓	๑,๓๒๑	๔๖๓	๗๘	-	๓,๑๘๕	๑๒๔	๓๐๓	๒๗๒	๓	-	๗๐๒	๕๙๙	๑,๓๒๗	๕,๘๑๓
๒๕๑๖	๑,๔๔๑	๑,๘๙๔	๕๕๓	๙๒	-	๔,๙๘๐	๑๕๓	๓๘๑	๒๘๘	๒	-	๘๒๔	๕๓๓	๑,๖๒๘	๗,๕๖๕
๒๕๑๗	๑,๖๖๓	๑,๗๓๑	๕๖๖	๑๑๔	-	๔,๐๗๕	๑๑๗	๓๙๕	๓๓๙	๒	-	๘๕๔	๓๕๓	๑,๒๑๓	๖,๕๘๔
๒๕๑๘	๑,๕๙๘	๑,๕๗๑	๕๒๘	๑๑๘	-	๓,๘๑๖	๑๑๒	๓๗๙	๓๕๖	๕	-	๘๕๒	๒๙๔	๑,๐๗๕	๖,๖๓๗
๒๕๑๙	๑,๙๘๖	๑,๕๓๓	๔๘๙	๙๐	-	๔,๐๘๘	๑๐๕	๓๕๘	๓๖๖	๕	-	๘๓๒	๒๘๔	๘๔๔	๖,๐๘๘
๒๕๒๐	๒,๗๑๕	๑,๕๖๙	๕๗๙	๑๐๓	-	๔,๙๖๖	๕๐	๕๕๐	๕๐๖	-	-	๙๐๖	๕๒๐	๑,๑๗๗	๗,๕๖๕

ที่มา : สมหญิง เจริญไตรรัตน์ การควบคุมจำนวนเรืออวนลากในประเทศไทย

เอกสารงานเศรษฐกิจการประมงและแผนงาน กรมประมง ฉบับที่ ๒/๒๕๒๓

ดังนั้น ประเทศต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงไปในการใช้เครื่องมือการประมงที่ไม่เหมาะสมอย่างน่าเสียดาย

ยิ่งไปกว่านั้น จากการศึกษาค้นคว้าของกรมประมงเกี่ยวกับทรัพยากรปลาน้ำกินชี้ให้เห็นว่าปริมาณการจับปลาน้ำกินโดยการประมงอวนลากนั้นสูงเกินกว่าศักยภาพการผลิตของทรัพยากรนับตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ โดยกำลังลงแรงประมงอวนลากที่มีอยู่ในปัจจุบันสูงกว่าระดับที่เหมาะสมในทางเศรษฐกิจถึงร้อยละ ๕๒^๑ ดังนั้นสถานะทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลของไทยทั้งทางค่านบริเวณอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันจึงอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม จากการมีปริมาณทรัพยากรจำกัดและมีการทำการประมงมากเกินไป การหมุนเวียนของกำลังการผลิตตามธรรมชาติของสัตว์น้ำทะเลมีน้อยกว่ากำลังการลงแรงประมงโดยเฉพาะจากเครื่องมือประมงประเภทอวนลาก ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำเกือบทุกประเภทมีความชุกชุมน้อยลง

ปริมาณการส่งออกผลผลิตประมงไทย

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลผลิตประมงรวม ปริมาณการส่งออกผลผลิตประมงไปยังต่างประเทศเมื่อคิดเทียบกับปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมดแล้วมีสัดส่วนไม่มากนัก กล่าวคือในปี ๒๕๒๑ ปริมาณการส่งออกผลผลิตประมงทั้งหมด ๒๓๕,๓๘๖ ตัน ในขณะที่ปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมดมีจำนวน ๒,๐๘๘,๕๘๑ ตัน ปริมาณส่งออกจึงมีปริมาณเพียงร้อยละ ๑๑.๒๑ ของผลผลิตประมงทั้งหมด แต่เมื่อพิจารณาในรูปของมูลค่าแล้ว มูลค่าจากการส่งออกในปี ๒๕๒๑ มีจำนวนถึง ๕,๐๘๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๘ ของผลผลิตประมงทั้งหมดซึ่งมีมูลค่า ๑๓,๘๒๘ ล้านบาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑วีรวัฒน์ หงสกุล, "การบริหารการประมงทะเลของไทย" หนังสือข่าวประมง ๖(มีนาคม ๒๕๒๓): ๒๗-๓๕ อ้างถึงใน มัทนา บุญอุบล. "ปลาน้ำกินในอ่าวไทย." วารสารการประมง. ๓๒(๒๕๒๒): ๗๓-๘๑

ตารางที่ ๑๒ โครงสร้างและมูลค่าการส่งออกผลผลิตประมง

มูลค่า: ล้านบาท

	๒๕๑๑	๒๕๑๖	๒๕๑๘	๒๕๒๐	๒๕๒๑
มูลค่า (ล้านบาท)					
ผลผลิตประมงส่งออกรวม	๓๐๘	๑,๖๖๒	๒,๐๘๑	๓,๖๐๗	๕,๐๘๕
สัดส่วนมูลค่า (ร้อยละ)					
กุ้งทะเลและกุ้งมังกร	๘๑	๕๘	๕๓	๓๓	๓๒
ปลาหมึก	๑	๒๕	๓๕	๒๕	๒๖
เนื้อปลา	๑	๔	๖	๑๖	๑๗
ปูทะเลและหอย	-	๒	๒	๘	๘
อื่น ๆ	๘	๑๘	๑๘	๑๘	๑๗
รวม	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐

ที่มา : กรมศุลกากร

จากตารางที่ ๑๒ จะเห็นว่ามูลค่าการส่งออกผลผลิตประมงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จาก ๓๐๘ ล้านบาทในปี ๒๕๑๑ เป็น ๕,๐๘๕ ล้านบาทในปี ๒๕๒๑ เมื่อพิจารณาสัดส่วนมูลค่าส่งออกของผลผลิตประมงแต่ละชนิดแล้ว จะเห็นว่ากุ้งแช่เย็นมีมูลค่าส่งออกมากที่สุด ในปี ๒๕๑๑ ส่งออกคิดเป็นมูลค่าถึงร้อยละ ๘๑ ของผลผลิตประมงทั้งหมดที่ส่งออก ในระยะต่อมา ผลผลิตประมงประเภทอื่นเริ่มทวีความสำคัญในการส่งออกมากขึ้น โดยเฉพาะปลาหมึกและเนื้อปลาซึ่งมีสัดส่วนส่งออกในปี ๒๕๒๑ ร้อยละ ๒๖ และ ๑๗ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม กุ้งแช่เย็นก็ยังคงมีความสำคัญในการส่งออกโดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๓๒ ในปี ๒๕๒๑

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกแยกตามประเภทผลผลิต ถ้าหากแยกประเภทผลผลิต สัตว์น้ำที่ส่งออกเป็น ๔ ชนิด คือ สัตว์น้ำมีชีวิต สัตว์น้ำแช่เย็น สัตว์น้ำแปรรูป และสัตว์น้ำบรรจุกระป๋อง สัตว์น้ำทั้ง ๔ ประเภทมีปริมาณการส่งออกและมูลค่าสูงขึ้นทุกปี กล่าวคือ พ.ศ.๒๕๒๐ ส่งออก ๘๘,๑๗๘ เมตริกตัน มูลค่า ๒,๕๕๘.๘๗ ล้านบาท ในปี ๒๕๒๑ ส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐๘,๘๖๖ เมตริกตัน มูลค่า ๓,๘๖๗.๘๘ ล้านบาท และในปี ๒๕๒๒ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๑๘,๕๐๓ เมตริกตัน มูลค่า ๔,๘๕๖.๘๑ ล้านบาท สัตว์น้ำที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดยังคงเป็นสัตว์น้ำแช่เย็นและแช่แข็ง โดยมีมูลค่าการส่งออกร้อยละ ๕๕.๑๑ ของมูลค่าการ

การส่งออกทั้งหมด รองลงไปได้แก่ สัตว์น้ำแปรรูป สัตว์น้ำบรรจุกระป๋องและสัตว์น้ำมีชีวิต ตามลำดับ

ก. สัตว์น้ำสดแช่เย็น

๑. กุ้งแช่เย็น ปริมาณการส่งกุ้งแช่เย็นออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวในระยะเวลาประมาณ ๑๐ ปีที่ผ่านมา คือจากการส่งออกประมาณ ๖,๐๐๐ เมตริกตันในปี ๒๕๑๓ เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ ๑๒,๐๐๐ เมตริกตัน ในปี ๒๕๒๒ อัตรากายขยายตัวของการส่งออกเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาโดยขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตที่ได้ ในระหว่างปี ๒๕๑๑ - ๒๕๑๕ ปริมาณส่งออกมีร้อยละ ๑๐.๕ ของปริมาณจับได้ทั้งหมด ในระยะหลังนี้แม้ว่าผลผลิตจะไม่ขยายตัวมากนักแต่ปริมาณการส่งออกก็ยังคงสูงขึ้น คือในระหว่างปี ๒๕๑๖ เป็นต้นมา ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๕.๗ เนื่องจากราคากุ้งในตลาดโลกสูงมาก

ประเทศนำเข้าที่สำคัญของประเทศไทยมีอยู่ ๓ ประเทศคือ ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาและฮ่องกง นอกจากนี้ก็มีประเทศอิตาลี ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ มาเลเซีย ออสเตรเลีย สวีตเซอร์แลนด์ เบลเยียม สเปน เยอรมันตะวันตกและแคนาดา ประเทศไทยส่งกุ้งไปขายยังตลาดสำคัญทั้ง ๓ ประเทศข้างต้นเป็นปริมาณกว่าร้อยละ ๕๐ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ในปี ๒๕๑๓ ประเทศไทยส่งกุ้งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น ฮ่องกงและสหรัฐอเมริกา ร้อยละ ๕๕.๖๒ และส่งไปยังประเทศอื่น ๆ เพียงร้อยละ ๔.๓๘ สัดส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงโดยสัดส่วนที่ส่งไปยังตลาดสำคัญ ๓ ประเทศลดลงเหลือร้อยละ ๕๐.๑๘ ในขณะที่สัดส่วนการส่งไปยังตลาดอื่น ๆ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔.๘๒ ในปี ๒๕๒๐ ประเทศที่มีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้น คือ สหราชอาณาจักรและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ตลาดที่มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับการส่งออกกุ้งแช่เย็นของประเทศไทยคือประเทศญี่ปุ่น อัตรากายขยายการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นจากประเทศไทยประมาณร้อยละ ๖๓ ของการส่งออกทั้งหมดของประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐ สำหรับช่วงปี ๒๕๒๑ และ ๒๕๒๒ การส่งออกก็ยังคงมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างน่าพอใจทั้งด้านปริมาณและมูลค่าแม้ว่าภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปในระยะ ๒ ปีนี้จะไม่คึกคักก็ตาม ในปี ๒๕๒๒ ญี่ปุ่นนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นจากประเทศไทย ๑๐,๑๒๔ ตัน มูลค่า ๑,๖๕๑.๕ ล้านบาท เทียบกับปริมาณปี ๒๕๑๑ จำนวน

๔,๕๕๕.๕ ตัน มูลค่า ๑,๐๕๕.๒ ล้านบาท (ตารางที่ ๑๔) ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๗.๗ และ ๕๖.๕๑ ตามลำดับ ซึ่งถ้าหากพิจารณาตามเป้าหมายการค้าระหว่างไทย - ญี่ปุ่น ในการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมการค้าครั้งที่ ๒ ที่กรุงโตเกียวในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๒ ซึ่งคณะผู้แทนทั้งสองฝ่ายได้ตกลงให้มีการกำหนดเป้าหมายสินค้าออกที่ไทยจะส่งไปญี่ปุ่นในแต่ละปี การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นสามารถส่งได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตลอดมา สำหรับปี ๒๕๒๒ นี้ได้ตั้งเป้าหมายการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นไว้จำนวน ๑๐,๐๐๐ - ๑๑,๐๐๐ ตัน มูลค่า ๑,๕๕๕ ล้านบาท ซึ่งการส่งออกก็ได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ตลาดที่มีความสำคัญรองลงมาจากญี่ปุ่นคือ ฮองกงและสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี ๒๕๑๓ - ๒๕๒๐ ฮองกงนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นจากประเทศไทยร้อยละ ๑๗.๕๕ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ส่วนสหรัฐอเมริกานำเข้าร้อยละ ๑๓.๕๕ (ตารางที่ ๑๓) สำหรับปี ๒๕๒๑ ฮองกงนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นจากไทยเป็นอันดับสองรองจากญี่ปุ่นด้วยปริมาณ ๒,๒๓๑.๖ ตัน มูลค่า ๕๐.๕ ล้านบาท ส่วนสหรัฐอเมริกานำเข้า ๑,๕๓๕.๑ ตัน มูลค่า ๑๗๗.๗ ล้านบาท (ตารางที่ ๑๔) มูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาสูงกว่าฮองกงแม้ว่าปริมาณจะน้อยกว่า เนื่องจากสภาพสินค้าที่ส่งออกไปยังสหรัฐ มีการแปรรูปที่ต้องใช้ความปราณีตบรรจุสูงกว่าราคาส่งออกจึงสูงกว่าตลาดฮองกง ในปี ๒๕๒๒ สหรัฐฯ มีการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นจากประเทศไทยสูงกว่าฮองกงโดยนำเข้า ๔,๒๕๖.๐ ตัน มูลค่า ๔๓๕.๕ ล้านบาท ส่วนฮองกงนำเข้าเป็นอันดับสามด้วยปริมาณ ๒,๖๕๕.๗ ตัน มูลค่า ๑๑๕.๑ ล้านบาท ประเทศที่ลดการนำเข้าอย่างมีนัยสำคัญคือ อิตาลี ซึ่งนำเข้าเมื่อปี ๒๕๒๑ จำนวน ๑,๕๐๕.๓ ตัน มูลค่า ๖๕.๕ ล้านบาท เหลือเพียง ๕๒๖.๖ ตัน มูลค่า ๓๓.๓ ล้านบาท ซึ่งคาดว่ามิได้ผลจากการตรวจพบสินค้าที่มีมาตรฐานและคุณภาพ

๒. ปลาหมึกสดแช่เย็น ปลาหมึกสดที่ส่งออกมี ๓ ชนิด คือ ปลาหมึกกระดอง (Cuttle fish) ปลาหมึกกล้วย (Squid) และปลาหมึกสาย (Octopus) ซึ่งในจำนวนนี้ปลาหมึกกระดองมีปริมาณการส่งออกมากที่สุดประมาณร้อยละ ๕๗ ของปริมาณปลาหมึกสดแช่เย็นที่ส่งออกทั้งหมด ปลาหมึกสายร้อยละ ๔ และปลาหมึกกล้วยร้อยละ ๔ นอกนั้นเป็นหมวดปลาหมึก การส่งออกปลาหมึกแต่ละชนิดขึ้นอยู่กับปริมาณการบริโภคภายใน

ตารางที่ ๑๓ ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกกุ้งแช่เย็นของประเทศไทยไปยัง
ประเทศต่าง ๆ เทียบกับปริมาณการส่งออกทั้งหมดระหว่างปี
๒๕๑๓ - ๒๕๒๐

ปริมาณ: เมตริกตัน

ปี	ญี่ปุ่น	ฮ่องกง	สหรัฐ อเมริกา	รวม ตลาดหลัก	อื่น ๆ	ปริมาณการส่ง ออกทั้งหมด
๒๕๑๓	๓,๖๔๓	๑,๓๔๕	๑,๑๕๒	๖,๑๔๐	๒๘๑	๖,๔๒๑
ร้อยละ	๕๖.๓๓	๒๐.๘๕	๑๗.๘๔	๘๕.๖๒	๔.๓๘	๑๐๐.๐๐
๒๕๑๔	๓,๔๔๗	๑,๓๖๐	๔๖๘	๕,๒๗๖	๓๑๘	๕,๕๙๓
ร้อยละ	๖๑.๖๒	๒๔.๓๑	๘.๗๘	๘๔.๓๒	๕.๖๘	๑๐๐.๐๐
๒๕๑๕	๓,๘๖๓	๑,๒๓๗	๑,๒๖๐	๖,๓๖๐	๓๖๕	๖,๗๒๕
ร้อยละ	๕๗.๔๕	๑๘.๖๐	๑๘.๗๓	๘๖.๕๘	๕.๖๒	๑๐๐.๐๐
๒๕๑๖	๑๐,๘๒๖	๑,๘๔๘	๑,๗๕๒	๑๔,๖๑๗	๒๕๘	๑๔,๘๗๕
ร้อยละ	๗๓.๔๕	๑๓.๑๐	๑๑.๗๑	๙๖.๒๖	๑.๗๔	๑๐๐.๐๐
๒๕๑๗	๖,๕๗๖	๑,๔๘๖	๑,๕๘๐	๙,๖๔๒	๕๐๐	๑๐,๑๔๒
ร้อยละ	๖๔.๑๕	๑๔.๕๐	๑๕.๕๑	๙๖.๑๖	๕.๘๔	๑๐๐.๐๐
๒๕๑๘	๘,๕๘๒	๒,๐๐๑	๑,๔๓๘	๑๓,๐๒๒	๕๑๘	๑๓,๕๔๐
ร้อยละ	๗๐.๗๖	๑๕.๑๖	๑๐.๖๓	๙๖.๕๕	๓.๔๕	๑๐๐.๐๐
๒๕๑๙	๘,๘๘๘	๒,๔๘๘	๑,๘๑๘	๑๓,๑๙๔	๘๑๐	๑๔,๐๐๔
ร้อยละ	๖๕.๗๑	๑๘.๓๕	๑๓.๖๑	๙๖.๖๗	๕.๓๓	๑๐๐.๐๐
๒๕๒๐	๗,๔๐๔	๒,๘๒๘	๒,๐๘๘	๑๒,๓๒๐	๑,๓๔๑	๑๓,๖๖๑
ร้อยละ	๕๔.๑๘	๒๐.๗๑	๑๕.๒๘	๙๐.๑๘	๘.๘๒	๑๐๐.๐๐
เฉลี่ย	๖๓.๐๐	๑๗.๘๘	๑๓.๘๕	๙๕.๗๘	๕.๓๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา: พิศาล มโนสิทธิ์กุล และ สุรชัย ฃ บ่อมเพชร ส่วนวิชาการ สำนักบริหาร
ธนาการกสิกรไทย เอกสารวิชาการปีที่ ๑ ฉบับที่ ๘/๒๕๒๑ ตารางที่ ๑๓-๑๔
หน้า ๕๓ - ๕๕

ประเทศ ไทย เหตุที่คนไทยนิยมบริโภคปลาหมึกกล้วยและปลาหมึกสาย แต่ไม่นิยมบริโภค ปลาหมึกกระดองเนื่องจากมีรสขาวและเหนียว แต่ต่างประเทศนิยมมากโดยเฉพาะประเทศ ญี่ปุ่น

ตารางที่ ๑๕ ปริมาณและมูลค่ากุ้งสดแช่เย็นส่งออกแยกประเทศ

ปริมาณ : ตัน
มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	๒๕๒๒		๒๕๒๑	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	๑๐,๑๒๓.๘	๑,๖๕๑.๕	๘,๕๕๕.๕	๑,๐๕๕.๒
สหรัฐอเมริกา	๔,๒๕๖.๐	๔๓๘.๘	๑,๘๓๕.๑	๑๗๗.๗
ฮ่องกง	๒,๖๔๘.๗	๑๑๕.๑	๒,๒๓๑.๖	๔๐.๕
สหราชอาณาจักร	๕๘๑.๕	๗๒.๒	๕๖๙.๑	๓๕.๘
อิตาลี	๕๒๖.๖	๓๓.๓	๑,๕๐๕.๓	๖๘.๕
เยอรมันตะวันตก	๒๐๑.๖	๔๔.๕	๑๘๘.๖	๓๘.๖
ฝรั่งเศส	๘๗.๒	๖.๘	๑๕๙.๖	๖.๘
ออสเตรเลีย	๖๙.๒	๕.๕	๒๒๕.๖	๑๗.๓
อื่น ๆ	๘๐.๘	๘.๒	๒๒๗.๖	๘.๗
รวม	๑๘,๖๒๕.๕	๒,๓๗๑.๖	๑๕,๓๗๕.๑	๑,๕๐๐.๒

ที่มา : กรมศุลกากร

ปริมาณการส่งออกปลาหมึกแช่เย็นในช่วงปี ๒๕๑๕-๒๕๑๘ ขยายตัวสูงขึ้นทั้งปริมาณ และมูลค่า จากปริมาณ ๑๓,๒๓๐ ตัน มูลค่า ๑๔๐.๘ ล้านบาทในปี ๒๕๑๕ เพิ่มขึ้นเป็น ๒๐,๘๖๗ ตัน มูลค่า ๖๒๘ ล้านบาทในปี ๒๕๑๘ ในช่วง ๕ ปีดังกล่าว ปริมาณส่งออกคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘๒ ของปริมาณจับได้ทั้งหมด (ตารางที่ ๑๕)

ประเทศนำเข้าที่สำคัญของปลาหมึกสดแช่เย็นจากประเทศไทยได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น อิตาลี ฝรั่งเศส ฮ่องกง มาเลเซีย และสเปน

ตารางที่ ๑๕ ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกปลาหมึกสดแช่เย็นเทียบกับปริมาณจับ
ปี ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘

ปี	ปริมาณจับ (ตัน)	ปริมาณส่งออก (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนการส่งออก (ร้อยละ)
๒๕๑๕	๖๕,๒๘๐	๑๓,๒๓๐	๑๕๐.๘	๒๐.๒๖
๒๕๑๖	๘๑,๕๐๘	๑๔,๔๑๒	๒๔๑.๘	๑๗.๗๐
๒๕๑๗	๖๔,๖๒๘	๑๕,๘๘๒	๒๖๗.๘	๒๔.๗๔
๒๕๑๘	๖๔,๘๒๕	๑๕,๗๔๕	๕๐๘.๘	๒๔.๒๘
๒๕๑๙	๖๓,๘๕๒	๒๐,๘๖๗	๖๒๘.๐	๓๒.๖๓
เฉลี่ย	-	-	-	๒๓.๘๒

ที่มา : กรมศุลกากร

ปลาหมึกกระดองแช่เย็น มีปริมาณการส่งออกเฉลี่ยประมาณปีละ ๑๒,๖๒๗.๑๖ ตัน (ตารางที่ ๑๖) มูลค่าเฉลี่ย ๒๗๑.๑๑ ล้านบาทในระหว่างปี ๒๕๑๕-๒๕๑๘ หลังจากปี ๒๕๑๕ เป็นต้นมาปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๕.๔ ต่อปี ในปี ๒๕๑๘ ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น ๑๘,๒๗๑.๖๖ ตัน มูลค่า ๖๐๒.๐๘ ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๑๘ ร้อยละ ๒๔.๐๖ และ ๑๘.๒๐ ตามลำดับ

ปลาหมึกกล้วยแช่เย็น มีปริมาณส่งออกที่ไม่ค่อยแน่นอนกล่าวคือในปี ๒๕๑๗ มีการส่งออก ๑,๖๕๕.๐๗ ตัน และกลับลดลงเหลือเพียง ๕๗.๗๕ ตันในปี ๒๕๑๘ ส่วนในปี ๒๕๑๙ ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น ๓๒๘.๘๖ ตัน (ตารางที่ ๑๗) ทั้งนี้ปริมาณส่งออกที่ไม่สม่ำเสมอดังกล่าวเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์ในการบริโภคภายในประเทศและความต้องการจากต่างประเทศมีไม่แน่นอน

ปลาหมึกสายแช่เย็น เริ่มส่งออกเมื่อปี ๒๕๑๖ ประมาณร้อยละ ๑๐ และลดลงเหลือ ๒๘.๘๗ ตันในปี ๒๕๑๗ (ตารางที่ ๑๗) หลังจากนั้นแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

ในปี ๒๕๒๒ ปลาหมึกสดแช่เย็นทุกประเภทส่งออกได้สูงกว่าปีที่แล้ว กล่าวคือ มีปริมาณการส่งออกทั้งสิ้น ๓๕,๑๔๔ ตัน มูลค่า ๑,๔๖๕ ล้านบาท (ตารางที่ ๑๔) เปรียบเทียบกับปี ๒๕๒๑ ส่งออกได้ทั้งสิ้น ๓๔,๐๐๕ ตัน มูลค่า ๑,๐๒๑.๕ ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ และ ๔๓ ตามลำดับ ในจำนวนนี้แยกออกเป็นปลาหมึกกระดองทั้งสิ้น ๓๓,๓๘๕ ตัน มูลค่า ๑,๓๖๘.๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘๕ ของปริมาณปลาหมึกที่ส่งออกทั้งหมด โดยมีอิตาลีเป็นผู้นำเข้ามากที่สุดจำนวน ๑๔,๓๖๕ ตัน มูลค่า ๓๘๖.๘ ล้านบาท รองลงมาได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งนำเข้าด้วยปริมาณ ๑๓,๓๓๑ ตัน มูลค่า ๔๕๔.๕ ล้านบาท ส่วนปลาหมึกกล้วยส่งออกปริมาณ ๑,๓๒๓ ตัน มูลค่า ๔๔.๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕ ของปริมาณส่งออกทั้งหมด โดยมีอิตาลีนำเข้าสูงสุดด้วยปริมาณ ๘๖๔ ตัน มูลค่า ๒๘.๒ ล้านบาท อันดับสองได้แก่ มาเลเซีย นำเข้า ๔๐๖ ตัน มูลค่า ๓ ล้านบาท ทูวาโลใหม่สำหรับปลาหมึกกล้วยได้แก่สหราชอาณาจักร ซึ่งสั่งเข้า ๔๑ ตัน มูลค่า ๑.๓ ล้านบาท ส่วนปลาหมึกกระดอง มีประเทศอิรักซึ่งเริ่มสั่งเข้าด้วยปริมาณ ๑๘๖ ตัน มูลค่า ๓.๐ ล้านบาท สำหรับปลาหมึกสาย ประเทศนำเข้าสูงสุดยังคงเป็นประเทศญี่ปุ่น นำเข้าปริมาณ ๒,๖๗๓ ตัน มูลค่า ๓๘.๒ ล้านบาท รองลงมาเป็นอิตาลี และสเปน

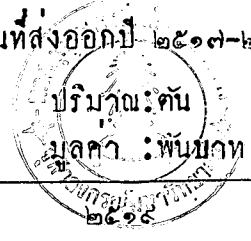
ตารางที่ ๑๖ ปริมาณปลาหมึกกระดองแช่เย็นส่งออกระหว่างปี ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕

ปริมาณ : ตัน

ประเทศ	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙
ฮ่องกง	๑,๔๔๘	๕๕๐	๖๕๕	๕๒๑	๔๒๗	๕๖๔
ญี่ปุ่น	๑,๒๖๕	๔,๘๕๖	๕,๐๘๒	๖,๐๓๓	๔,๘๑๕	๔,๒๘๑
ฝรั่งเศส	๖๒๓	๔,๐๓๗	๑,๘๑๗	๒,๐๓๗	๑,๔๐๘	๒,๖๔๓
อิตาลี	๑,๐๑๖	๓,๐๘๘	๓,๔๖๘	๑,๗๔๕	๒,๔๘๔	๕,๑๐๖
เนเธอร์แลนด์	๑๘๘	๒๗๑	๑,๕๑๗	๑,๘๘๑	๖๖๔	๓๕๐
สเปน	๓๔๒	๑๘๘	๗๑๓	๑,๕๖๘	๓๔๔	๑,๐๕๕
สหรัฐอเมริกา	๒๘๘	๑๒๒	๕๕๖	๕๔	-	๒๖
อื่น ๆ	๘๒๓	๑๐๘	๒๗๒	๕๖๘	๓๒๕	๒๓๖
รวม	๖,๐๐๗	๑๓,๒๓๐	๑๘,๑๒๑	๑๘,๓๐๘	๑๕,๕๖๘	๑๘,๒๗๑
มูลค่า(ล้านบาท)	๕๖.๐๕	๑๕๐.๕๘	๒๗๓.๕๒	๓๕๐.๐๖	๕๐๕.๐๗	๖๐๒.๐๔

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ ๑๗ ปริมาณปลาหมึกกล้วยและปลาหมึกสายแช่เย็นที่ส่งออกปี ๒๕๑๓-๒๕๑๔

	๒๕๑๓		๒๕๑๔		ปริมาณ	มูลค่า
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า		
<u>ปลาหมึกกล้วย</u>						
ญี่ปุ่น	๑,๔๘๐.๑๒	๒๕,๖๔๘.๒๑	๒๔.๑๔	๔๖๑.๑๐	๒๐.๘๕	๑,๘๓๘.๒๘
มาเลเซีย	๑๑๒.๑๒	๒๓๘.๓๖	๐.๖๒	๒.๔๓	๑๖.๐๐	๘๓.๐๖
เนเธอร์แลนด์	-	-	๑๒.๐๐	๒๕๒.๑๔	-	-
ออสเตรเลีย	๒.๓๒	๔๘.๓๔	๑๓.๐๒	๔๐๑.๒๒	๑๐.๘๓	๒๘๓.๑๕
ฮ่องกง	๐.๐๘	๖.๘๓	-	-	๒๕.๘๔	๔๖๓.๐๘
ฝรั่งเศส	๑๑.๘๑	๑๕๖.๓๕	-	-	๑๕.๓๐	๓๓๘.๘๘
อื่น ๆ	๔๘.๑๒	๑,๓๘๔.๓๓	-	-	๒๔๐.๑๔	๖,๖๑๐.๐๓
รวม	๑,๖๕๕.๐๓	๒๓,๘๘๖.๐๖	๕๓.๗๘	๑,๕๑๖.๘๓	๓๒๘.๑๖	๘,๓๒๘.๑๒
<u>ปลาหมึกสาย</u>						
ญี่ปุ่น	๓.๐๐	๕๖.๘๘	๑๔๖.๓๓	๒,๐๐๐.๖๓	๑,๑๕๒.๕๕	๑๔,๘๓๐.๖๒
อิตาลี	๑๓.๓๐	๑๑๘.๘๑	๓๓.๐๐	๓๕๕.๕๖	๑๐๘.๖๘	๑,๒๖๐.๘๔
ฝรั่งเศส	๘.๑๓	๘๐.๕๘	-	-	๕.๐๐	๑๓๐.๘๑
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
รวม	๒๔.๔๓	๒๕๕.๒๗	๒๑๙.๓๓	๒,๓๕๖.๑๙	๑,๒๖๖.๒๓	๑๖,๒๒๒.๓๓

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ ๑๘ ปริมาณและมูลค่าปลาหมึกสดแช่เย็นที่ส่งออกเปรียบเทียบปี
๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

ปริมาณ : ตัน
มูลค่า : ล้านบาท

	๒๕๖๒ ^{๑/}		๒๕๖๑	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ปลาหมึกกระดอง				
อิตาลี	๑๔,๓๖๕	๓๘๖.๘	๑๐,๓๒๖	๒๑๓.๓
ญี่ปุ่น	๑๓,๓๓๑	๘๕๔.๕	๑๑,๕๓๕	๕๓๕.๘
ฝรั่งเศส	๒,๖๖๓	๖๐.๕	๒,๕๕๖	๖๐.๘
สเปน	๕๕๒	๑๓.๓	๔๓๘	๓.๑
ฮ่องกง	๓๓๓	๑๕.๘	๖๔๑	๑๓.๓
เยอรมันตะวันตก	๒๓๕	๑๒.๒	๕๓๓	๑๖.๐
อิรัก	๑๘๖	๓.๐	-	-
สหรัฐอเมริกา	๑๘๕	๔.๑	๘๕	๒.๐
อื่น ๆ	๖๔๓	๑๓.๓	๒,๐๖๐	๕๑.๓
รวม	๓๓,๓๘๕	๑,๓๖๘.๓	๒๕,๐๕๘	๕๔๘.๐
ปลาหมึกกล้วย				
อิตาลี	๘๖๔	๒๘.๒	๓๒๓	๒๐.๘
มาเลเซีย	๔๐๖	๓.๐	๓๓๒	๑.๕
ฝรั่งเศส	๑๓๓	๒.๘	๑๒๕	๒.๕
ฮ่องกง	๕๓	๒.๘	๒๑๘	๖.๐
ญี่ปุ่น	๕๐	๑.๖	๕๓	๓.๓
สหราชอาณาจักร	๔๑	๑.๓	-	-
อื่น ๆ	๑๔๐	๔.๓	๒๓๐	๕.๕
รวม	๑,๓๒๓	๔๘.๘	๑,๓๖๕	๔๐.๖

ตารางที่ ๑๔ (ต่อ) ปริมาณและมูลค่าปลาหมึกสดแช่เย็นที่ส่งออกเปรียบเทียบปี

๒๕๒๑ - ๒๕๒๒

ปริมาณ : คู่

มูลค่า : ล้านบาท

	๒๕๒๒ ^{๑/}		๒๕๒๑	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
<u>ปลาหมึกสาย</u>				
ญี่ปุ่น	๒,๖๗๗	๓๘.๒	๒,๐๗๔	๒๗.๘
อิตาลี	๓๙๓	๖.๒	๒๕๕	๒.๙
สเปน	๗๔	๐.๙	๒๖	๐.๓
อื่น ๆ	๕๖	๑.๑	๕๑	๐.๖
รวม	๓,๒๐๐	๔๖.๔	๒,๔๐๖	๓๑.๖
<u>หมวดปลาหมึกกระดอง</u>				
มาเลเซีย	๕๗๔	๓.๒	๕๐๔	๒.๖
อิตาลี	๑๒๗	๑.๔	๑๔๑	๑.๗
อื่น ๆ	๑๓๑	๑.๓	๑๓๙	๑.๖
รวม	๘๓๒	๕.๙	๗๘๔	๕.๙
รวมทั้งสิ้น	๓๙,๑๔๔	๑,๔๖๕.๐	๓๔,๐๐๙	๑,๐๒๑.๙

ที่มา : กรมศุลกากร

๑/ ตัวเลขเบื้องต้น

๓. ปลาสดแช่แข็ง ปลาที่นิยมส่งออกได้แก่ ปลาแดง ปลาเห็ดโคนและปลาโอ โดยส่งออกทั้งในรูปปลาทั้งตัวและแล่เฉพาะเนื้อปลา ปริมาณการส่งออกตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ เป็นต้นมาไม่แน่นอนนักกล่าวคือเพิ่มขึ้นในบางปีและลดลงในบางปี แต่มูลค่าเพิ่มขึ้นตลอดมา (ตารางที่ ๑๕) ตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ เป็นต้นมา ปริมาณและมูลค่ามีแนวโน้มสูงขึ้น มูลค่าปลาแช่แข็งที่ส่งออกมีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ยร้อยละ ๓๓ ต่อปี

ตารางที่ ๑๕ ปริมาณและมูลค่าปลาสดแช่แข็งที่ส่งออก ปี ๒๕๑๕ - ๒๕๒๒

ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
๒๕๑๕	๒๖,๑๘๘.๐	๖๔.๕
๒๕๑๖	๒๒,๕๖๗.๐	๘๗.๖
๒๕๑๗	๔๓,๘๓๕.๐	๕๕.๕
๒๕๑๘	๒๘,๒๓๑.๓	๑๑๑.๗
๒๕๑๙	๓๑,๐๘๖.๗	๑๕๖.๑
๒๕๒๐	๓๕,๕๘๘.๓	๒๒๓.๑
๒๕๒๑	๔๔,๑๘๗.๓	๓๑๗.๘
๒๕๒๒	๕๕,๕๗๖.๕	๓๕๘.๘

ที่มา : กรมศุลกากร

ในปี ๒๕๒๒ ปริมาณปลาสดแช่แข็งส่งออกลดลงจากปี ๒๕๒๑ ร้อยละ ๔.๕๘ ส่วนมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕.๔๕ (ตารางที่ ๒๐) ประเทศที่นำเข้าปลาแช่แข็งจากประเทศไทย สหประชาชาติได้แก่ มาเลเซีย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และฮ่องกง ญี่ปุ่นได้สั่งนำเข้าปลาแช่แข็งเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๒๑ ก่อนช่วงสูง กล่าวคือปี ๒๕๒๑ สั่งนำเข้าประมาณ ๒,๓๕๘.๓๕ ตัน มูลค่า ๓๖.๕๑ ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น ๓,๖๘๐.๕๕ ตัน มูลค่า ๑๖๕.๘๕ ล้านบาทในปี ๒๕๒๒ คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ ๕๓.๔๖ และ ๑๑๖.๘๒ ตามลำดับ แต่ประเทศมาเลเซีย ฮ่องกง สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศสมีการนำเข้าลดลงจากปี ๒๕๒๑ การที่ปริมาณการส่งออก

พลาสติกแข็งลดลงอาจเนื่องมาจากปริมาณผลผลิตที่ลดลงและอัตราภาษีสำหรับการส่งออก
 เนื้อปลาซึ่งกำหนดอัตราที่สูงขึ้นตามปริมาณการส่งออกที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อรักษาปริมาณผลผลิต
 ประมงประเภทปลาซึ่งมีความสำคัญในด้านการใช้บริโภคภายในประเทศไม่ให้ขาดแคลนใน
 ยามที่ปริมาณการจับได้ลดน้อยลงหรือในขณะที่ราคาคาตลาดโลกสูงขึ้น

ตารางที่ ๒๐

ปริมาณและมูลค่าพลาสติกแข็งที่ส่งออก เปรียบเทียบปี

๒๕๒๑ - ๒๕๒๒

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	๒๕๒๑		๒๕๒๒	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
มาเลเซีย	๔๓,๑๔๐.๓๒	๑๕๓.๕๒	๔๐,๐๑๔.๓๓	๑๖๑.๕๓
ญี่ปุ่น	๒,๓๕๘.๓๕	๓๖.๕๑	๓,๖๘๐.๕๕	๑๖๕.๘๕
ฮ่องกง	๖๕๐.๒๑	๕.๕๐	๕๐๔.๐๕	๖.๓๓
สหรัฐอเมริกา	๑,๑๔๖.๘๕	๕๓.๒๔	๕๒๓.๘๘	๕๐.๖๕
ฝรั่งเศส	๒๖๐.๕๒	๓.๕๔	๒๓๔.๓๒	๓.๒๓
อื่น ๆ	๕๕๑.๑๔	๕.๔๓	๖๑๕.๓๔	๖.๖๐
รวม	๔๘,๑๘๖.๓๓	๓๑๓.๘๓	๔๕,๕๗๖.๕๑	๓๕๘.๘๕

ที่มา : กรมศุลกากร

ข) สัตว์น้ำแปรรูป

๑) ปลาป่น เป็นผลิตภัณฑ์ประมงซึ่งมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่สุดของเอเชียและเป็นที ๕ ของโลกรองจากเปรู ชิลี นอร์เวย์ และไอซ์แลนด์ จำนวนโรงงานปลาป่นที่เปิดดำเนินการจนถึงปี ๒๕๒๑ มีจำนวน ๙๔ โรงงาน มีกำลังผลิตสูงสุดรวม ๒๓๙,๖๐๕ ตัน/ปี แต่ผลิตตามปกติเพียง ๑๙๗,๑๖๖ ตัน/ปี เนื่องจากการแย่งวัตถุดิบได้แก่ปลาหน้าคืน เช่น ปลาเบ็ด ทำให้โรงงานดังกล่าวผลิตปลาป่นออกมาไม่เต็มตามกำลังผลิต ปริมาณการส่งออกขึ้นอยู่กับปริมาณปลาเบ็ดที่ใช้ในการผลิตและปริมาณการใช้ปลาป่นเพื่อผสมในการผลิตอาหารสัตว์ภายในประเทศ

ตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ เป็นต้นมา ปริมาณการส่งออกสูงขึ้นเป็นลำดับจากปริมาณ ๒๖,๙๑๕ ตัน มูลค่า ๑๓๕.๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น ๔๙,๐๘๓ ตัน มูลค่า ๒๔๘.๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๑๕ (ตารางที่ ๒๑) ตลาดสำคัญในการส่งออกปลาป่นของไทยได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไต้หวัน สำหรับญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดสำคัญสำหรับผลิตประมงประเภทแช่เย็นของไทย มีการสั่งเข้าปลาป่นจากไทยค่อนข้างน้อยและมีปริมาณที่ไม่แน่นอน กล่าวคือในปี ๒๕๑๕ สั่งเข้าปริมาณ ๓๔๔ ตัน มูลค่า ๒.๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น ๒,๔๔๗ ตันมูลค่า ๒๐.๒ ล้านบาท ในปี ๒๕๒๐ และลดลงเหลือ ๑,๐๘๑ ตัน มูลค่า ๗.๔ ล้านบาท ในปี ๒๕๒๑ (ตารางที่ ๒๒) การที่ญี่ปุ่นสั่งเข้าปลาป่นจากไทยน้อยเนื่องจากคุณภาพของปลาป่นจากไทยค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ ๒๑ ปริมาณและมูลค่าปลาป่นที่ส่งออก

ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
๒๕๑๕	๒๘,๑๘๔	๕๕.๘
๒๕๑๖	๒๔,๓๒๕	๑๒๕.๖
๒๕๑๗	๒๑,๘๑๖	๑๒๘.๘
๒๕๑๘	๒๖,๘๑๕	๑๓๕.๘
๒๕๑๙	๔๙,๐๘๓	๒๔๘.๐
๒๕๒๐	๗๕,๖๑๗	๕๓๔.๗
๒๕๒๑	๑๐๒,๘๗๑	๗๒๗.๐

จากมาตรฐานโลก กล่าวคือมีโปรตีนอยู่ในระดับ ๕๓ - ๖๓% ในขณะที่โปรตีนที่อยู่ในปลาบ่นตามมาตรฐานโลกประมาณ ๖๕ - ๗๐% ผู้ป้อนจึงมุ่งที่จะซื้อปลาบ่นจากอเมริกาใต้เนื่องจากมีโปรตีนสูง(ประมาณร้อยละ ๖๕) และมีราคาใกล้เคียงกับไทย ในปี ๒๕๒๑ ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐๒,๘๗๑ มูลค่า ๗๒๗.๐ ล้านบาท

ในปี ๒๕๒๒ ปริมาณการส่งออกปลาบ่น ๑๒๗,๘๘๒ ตัน มูลค่า ๘๘๕.๘ ล้านบาท สูงกว่าปริมาณและมูลค่าการส่งออกของปี ๒๕๒๑ ร้อยละ ๒๔.๒๘ และ ๒๑.๗๘ ตามลำดับ ประเทศผู้ส่งเข้าที่สำคัญได้แก่ประเทศในแถบอาเซียน ได้แก่ สิงคโปร์ ส่งเข้ามากที่สุด จากปริมาณ ๔๔,๒๕๒ ตัน มูลค่า ๒๕๑.๘ ล้านบาทในปี ๒๕๒๑ เพิ่มขึ้นเป็น ๔๘,๓๕๐ ตัน มูลค่า ๓๒๔.๒ ล้านบาทในปี ๒๕๒๒ ประเทศลูกค้าที่สำคัญรองลงมาได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไต้หวัน ซึ่งมีปริมาณส่งเข้าเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๒๑ ทุกประเทศ (ตารางที่ ๒๒)

ตารางที่ ๒๒ ปริมาณและมูลค่าปลาบ่นส่งออกแยกรายประเทศ

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	๒๕๒๒ ^{๑/}		๒๕๒๑	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สิงคโปร์	๔๘,๓๕๐	๓๒๔.๒	๔๔,๒๕๒	๒๕๑.๘
มาเลเซีย	๒๑,๘๓๓	๑๕๕.๓	๒๖,๐๑๒	๒๐๑.๓
อินโดนีเซีย	๑๘,๓๘๕	๑๒๗.๑	๑๑,๐๘๑	๗๕.๕
ไต้หวัน	๑๖,๐๘๗	๑๒๐.๘	๖,๗๑๑	๕๓.๒
ฟิลิปปินส์	๘,๓๐๗	๖๑.๘	๖,๖๐๓	๔๖.๗
ฮ่องกง	๗,๑๘๘	๕๑.๘	๖,๐๑๘	๔๑.๓
ออสเตรเลีย	๑,๖๘๖	๑๓.๘	๕๘๘	๗.๘
ญี่ปุ่น	๑,๗๐๐	๑๐.๗	๑,๐๘๑	๗.๘
อื่น ๆ	๒,๔๒๗	๒๐.๒	๒๑๘	๑.๖
รวม	๑๒๗,๘๘๒	๘๘๕.๘	๑๐๒,๘๗๑	๗๒๗.๐

๑/ ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : กรมศุลกากร

๒. สัตว์น้ำแปรรูปอื่น ๆ ได้แก่ สัตว์น้ำใส่เกลือหรือแช่น้ำเกลือ, รมควันตากแห้ง และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำบรรจุในภาชนะอับอากาศ มูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ประมงอื่น ๆ จากปริมาณ ๑๕,๙๕๕ ตัน มูลค่า ๖๒๖.๙ ล้านบาทในปี ๒๕๑๕ เพิ่มขึ้นเป็น ๒๓,๕๔๐ ตัน มูลค่า ๙๓๗.๙ ล้านบาทในปี ๒๕๒๐ และในปี ๒๕๒๑ เพิ่มขึ้นเป็น ๓๓,๙๘๒ ตัน มูลค่า ๑,๔๗๒.๘ ล้านบาท ตลาดที่สำคัญของสัตว์น้ำแห้งได้แก่ มาเลเซีย ญี่ปุ่น ฮองกง สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส ส่วนสัตว์น้ำบรรจุกระป๋องมีตลาดที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เยอรมัน และฝรั่งเศส

เป็นที่น่าสังเกตว่าสัตว์น้ำบรรจุกระป๋องมีแนวโน้มการส่งออกที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็วจากปริมาณเพียง ๔๗๓ ตัน มูลค่า ๑๗.๖๖ ล้านบาทในปี ๒๕๑๗ เพิ่มขึ้นเป็น ๒๗,๒๕๕ ตัน มูลค่า ๑,๒๒๐.๗๘ ล้านบาทในปี ๒๕๒๒ ซึ่งคาดว่าเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของโรงงานผลิตอาหารทะเลบรรจุกระป๋องและการขยายการส่งออกอาหารกระป๋องไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สัตว์น้ำแห้งจำพวกปลาหมึกสำเร็จรูปก็เริ่มเป็นที่นิยม จากปริมาณ ๑,๔๕๔ ตัน มูลค่า ๑๓๐.๔ ล้านบาทในปี ๒๕๑๕ เป็น ๒,๕๔๓ ตัน มูลค่า ๓๒๐.๓ ล้านบาทในปี ๒๕๒๑

ดุลย์การค้าสินค้าสัตว์น้ำทะเล ประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำจากประเทศอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศในแถบเอเชีย โดยมีมูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปีละ ๑๕๒ ล้านบาท ส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำไปจำหน่ายต่างประเทศมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ ๒,๙๔๓ ล้านบาท ประเทศไทยได้เปรียบดุลย์การค้าสัตว์น้ำทุกปีและมีอัตราการได้เปรียบเพิ่มขึ้นโดยมีอัตราเฉลี่ยการได้เปรียบดุลย์การค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๑ ต่อปี

ตารางที่ ๒๓ ดุลย์การค้าสินค้าสัตว์น้ำทะเลปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๒

พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก(ล้านบาท)	มูลค่าการนำเข้า(ล้านบาท)	ดุลย์การค้า(ล้านบาท)
๒๕๑๗	๑,๒๖๐.๕๘	๖๐.๘๑	๑,๑๙๙.๖๘
๒๕๑๘	๑,๙๕๔.๐๑	๖๕.๘๗	๑,๖๘๘.๑๔
๒๕๑๙	๒,๔๓๓.๕๗	๘๗.๘๕	๒,๓๔๕.๖๒
๒๕๒๐	๒,๕๐๐.๗๗	๘๒.๐๑	๒,๔๑๘.๗๖
๒๕๒๑	๓,๔๘๑.๒๔	๑๓๕.๘๕	๓,๓๔๕.๓๙
๒๕๒๒	๕,๐๑๖.๗๘	๔๑๐.๐๘	๔,๖๐๖.๗๐

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์